

PAM

Palvelualojen
ammattiliitto
Servicefacket

Palvelualat ja PAM korona-aikana

Helmi­kuu 2022

Johdanto

- Tähän aineistoon on koottu tilastoja ja tietoa siitä, miten covid-19 on vaikuttanut palvelualojen työntekijöihin, toimialoihin, Palvelualojen työttömyyskassaan ja PAMiin. Ensimmäinen versio katsauksesta julkaistiin lokakuussa 2020. Päivityksiä on tämän jälkeen julkaistu noin puolivuositain. Nyt lukemasi katsaus on päivitetty helmikuussa 2022.
- Yksityiset palvelualat ovat joutuneet ottamaan raskaasti vastaan covid-19-pandemian taloudelliset vaikutukset. Monet palvelualojen yritykset ja niiden työntekijät ovat kohdanneet myrskyn, jollaiseen kukaan ei osannut valmistautua kaksi vuotta sitten pandemia-ajan alkaessa.
- Suomen siirtyminen valmiuslain mukaisiin poikkeusoloihin maaliskuussa 2020 muutti tulevaisuuden hyvin epävarmaksi. Kokoontumisrajoitukset ovat sen jälkeen vaihdelleet, mutta monella palvelualalla epävarmuus jatkuu yhä.
- Ihmisten epätietoisuus ja hätä konkretisoituivat nopeasti, kun rajoituksia asetettiin ja ihmiset muuttivat toiminta- ja kulutustapojaan pandemian luoman pakon ja pelon vuoksi. Näin pandemia iski palvelualan työntekijöiden mahdollisuuksiin tehdä omaa työtään.
- Pandemian myötä todellisuudet työmarkkinoilla ovat erkaantuneet toisistaan ja työmarkkinoiden jakolinjat tulleet näkyviin. Työnsä säilyttäneillä pienipalkkaisilla asiakaspalvelutyöntekijöillä ei ole ollut mahdollisuutta siirtyä etätöihin, ja näillä aloilla lomautuksia on nähty ennätystahtiin.
- Palvelualojen ammattiliitto PAM ja Palvelualojen työttömyyskassa ovat joutuneet kriisin aikana muuttamaan toimintaansa, jotta poikkeustilanteen synnyttämään jäsenten tiedontarpeeseen, päivärahahakemusten tulvaan ja palvelualojen työntekijöiden äänen kuulumiseen yhteiskunnallisessa keskustelussa on pystytty vastaamaan.

Aikajana

- Suomi siirtyi 17.3.2020 kolmeksi kuukaudeksi valmiuslain mukaisiin poikkeusoloihin covid-19-pandemian vuoksi. Maan rajat suljettiin matkustajaliikenteeltä, julkisia kokoontumisia rajoitettiin, kulttuurilaitokset ja urheilutilat suljettiin, koulut siirtyivät etäopetukseen ja toimistotyöntekijät etätöihin. Yli 70-vuotiaita kehoitettiin pysymään eristyksissä, Uudenmaan alue eristettiin kolmeksi viikoksi (27.3.–19.4.2020) ja ravintolat suljettiin asiakkailta niin, että vain take away -myynti oli sallittua (4.4.–1.6.2020). Poikkeusolot päättyivät 16.6.2020. Kesän rauhallisemman tautitilanteen jälkeen syksyn 2020 aikana jouduttiin jälleen asettamaan rajoituksia kokoontumisille ja harrastustoiminnalle.
- 1.3.2021 alkoi uusi poikkeusolojen aika, mutta valmiuslakia ei silloin otettu käyttöön. Epidemian kiihtymis- ja leviämisvaiheen alueet olivat sulkutilassa 8.3.–27.4.2021. Ravintolat määrättiin pitämään suljettuina 8.3.–19.4.2021. Viruksen deltavariantin leviytystä elokuussa 2021 tuli uusia alueellisia rajoituksia. Uudenmaan viimeiset kokoontumisrajoitukset purettiin 30.9.2021.
- Vuoden 2021 lopussa leviämään lähtenyt omikron-variantti nosti tartuntamäärät Suomessa ennen näkemättömään nousuun, ja 28.12.2021 asetettiin jälleen rajoituksia mm. ravintola- ja tapahtuma-alan toiminnalle. Rajoituksia poistettiin asteittain helmikuun 2022 aikana.

Sisältö

- Pandemian vaikutukset talouteen ja työllisyyteen
- Jäsenten toimeentulo vaikeutui
- Palvelualojen työttömyyskassalle hakemusten vyöry
- Työehtoihin tehdyt väliaikaiset muutokset
- Lakeja muutettiin, PAM teki aktiivista vaikuttamistyötä
- Palvelualojen tie ulos koronakriisistä

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Pandemian vaikutukset talouteen ja työllisyyteen

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

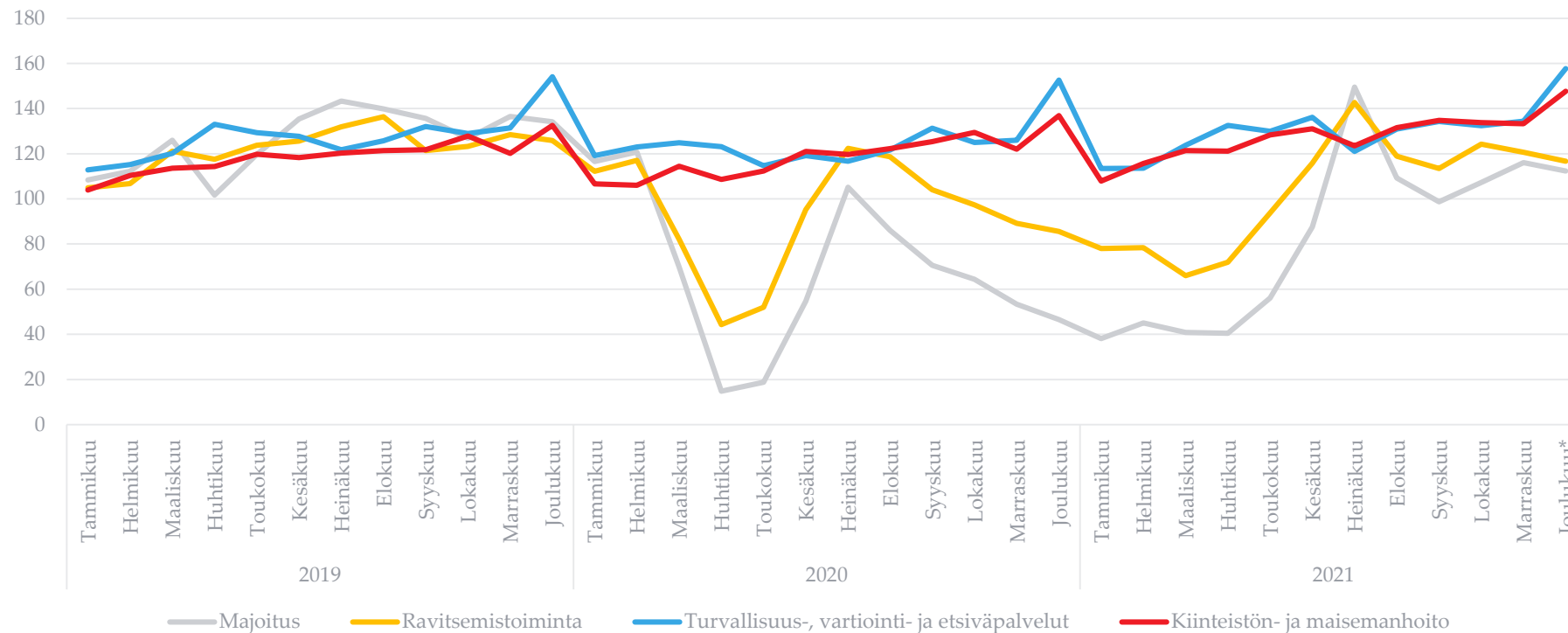
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Palvelualojen liikevaihto

Palvelualojen liikevaihto, indeksi 2015 = 100

Merkittävin liikevaihdon lasku palvelualoilla koronaepidemian aikana on nähty odotetusti majoitus- ja ravitsemistoiminnassa.

Alan myyntiä on heikentänyt läpi epidemian asetetut voimakkaat rajoitukset sekä ulkomaisten matkailijoiden puute.

Kesällä 2021 tilanne oli jo parempi erityisesti ravitsemistoiminnan osalta, mutta delta- ja omikronvarianttien aiheuttamat uudet epidemia-aallot heikensivät jälleen alan näkymiä.

Talous ja työllisyys

Vaikutus jäseniin

Työttömyys-kassa

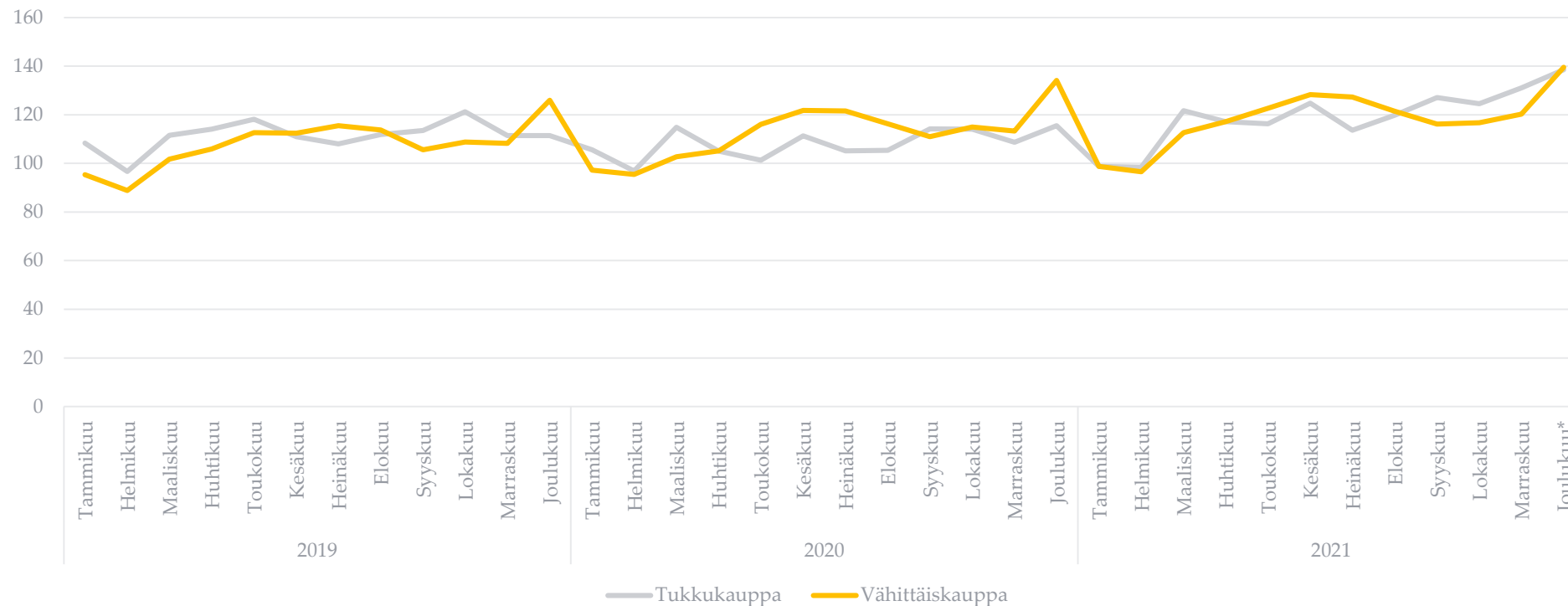
Työehto-muutokset

Lakimuutokset ja vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Kaupan liikevaihto

Kaupan liikevaihtokuvaaja, indeksi 2015 = 100

Vähittäiskaupan myynti kasvoi keväällä ja kesällä 2020 voimakkaasti kriisistä huolimatta sekä osin siitä johtuen.

Vuonna 2021 vahva trendi on jatkunut kaupan alalla, joskin tukkukaupan kohdalla suuri osa liikevaihdon kasvua selittyi hintojen nousulla

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

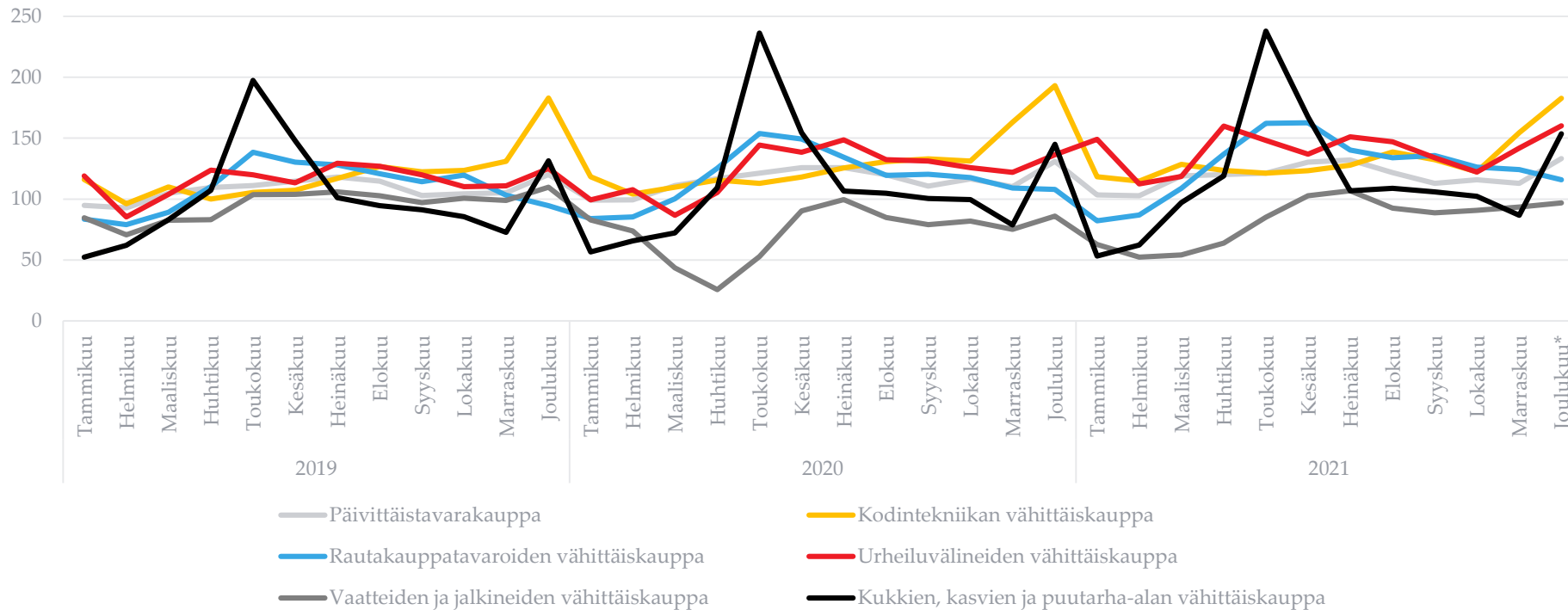
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Vähittäiskaupan liikevaihto

Vähittäiskaupan liikevaihtokuvaaja, indeksi 2015 = 100

Lähemmin tarkasteltuna vähittäiskaupan kasvu selittyy pääasiassa päivittäistavara-kaupan vahvalla kehityksellä. Erityisesti puutarhatavara-kaupassa ja rautakaupassa koettiin myös merkittäviä myyntipiikkejä kesäkausina.

Vaate- ja jalkinealan kotimainen erikoiskauppa on sen sijaan kärsinyt merkittävästi kysynnän hiipussa ja siirtyessä ulkomaisiin verkkokauppoihin.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Jäsen-
palvelut

Työttömyys-
kassa

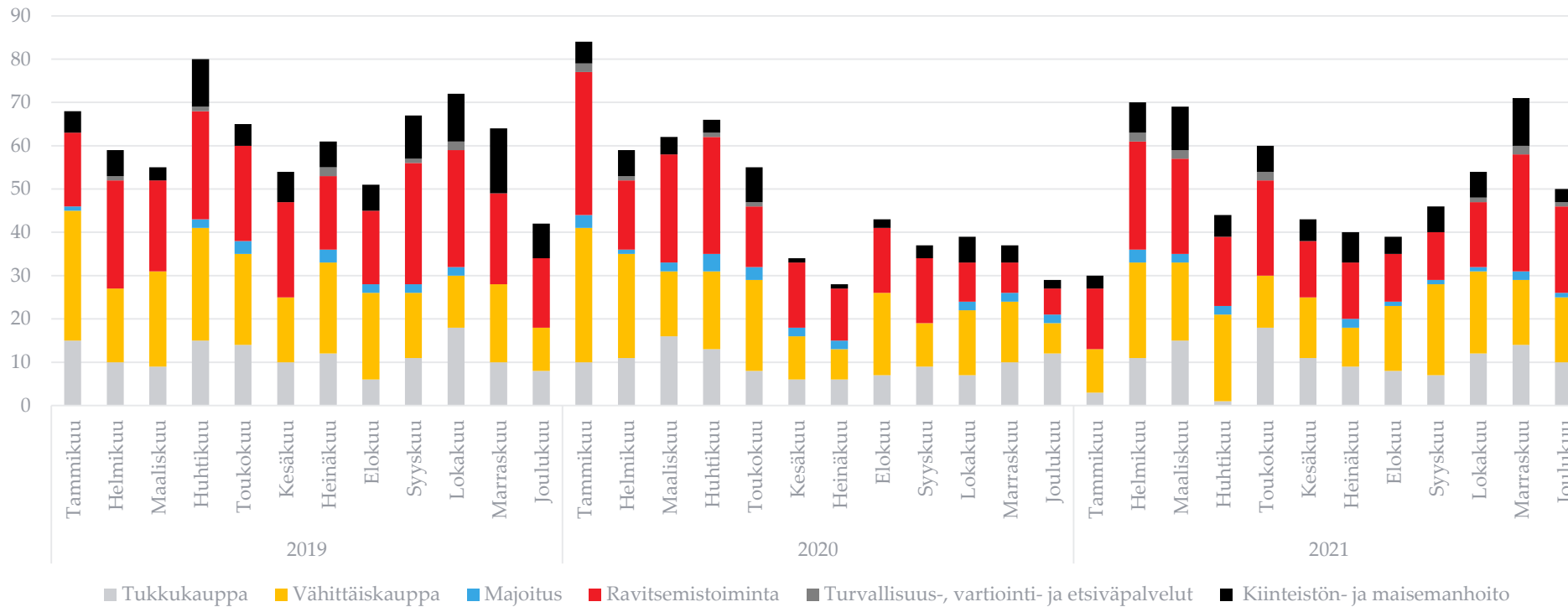
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Konkurssit

Vireille pannut konkurssit, yritysten lukumäärä

Koronakriisi ei ole johtanut PAMin suurilla aloilla yritysten konkurssihakemusten kasvuun, vaan konkurssien vireillepanoja on ollut jopa poikkeuksellisen vähän.

Konkurssien määrää ovat vähentäneet tilapäisistä maksuvaikeuksista kärsivien konkurssiin hakemista rajoittaneet väliaikaislait, joista viimeisin oli voimassa syyskuun 2021 loppuun asti.

■ Tukkukauppa ■ Vähittäiskauppa ■ Majoitus ■ Ravitsemistoiminta ■ Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut ■ Kiinteistön- ja maisemanhoito

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

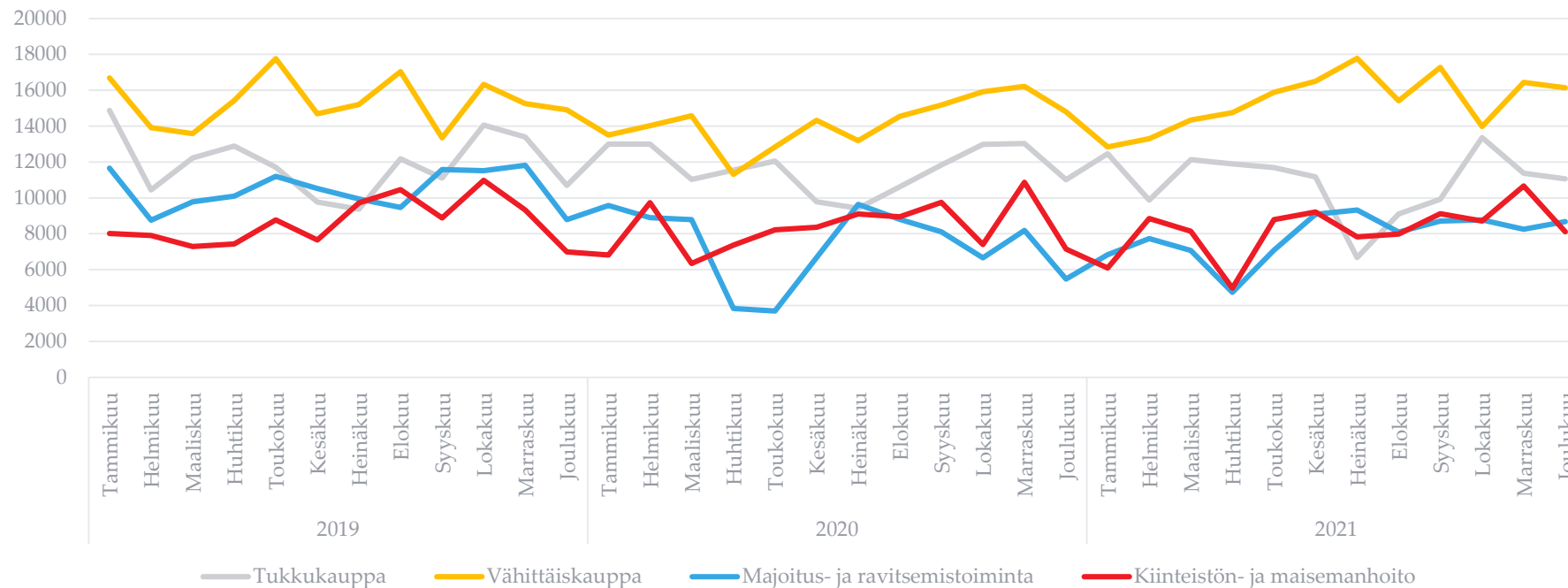
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Tehdyt työtunnit

Palkansaajien tekemät työtunnit, 1000 tuntia

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan palkansaajien työtuntien romahdus epidemian alussa keväällä 2020 oli ennennäkemätön, mutta alan työtunnit ovat palautuneet kesäsesonkien aikana.

Vähittäiskaupan tehtyjen työtuntien laskeva trendi vaikuttaa katkenneen. Tukkukaupan poikkeuksellinen pudotus kesällä 2021 selittynee kyselytutkimuksen satunnaisvaihtelulla.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

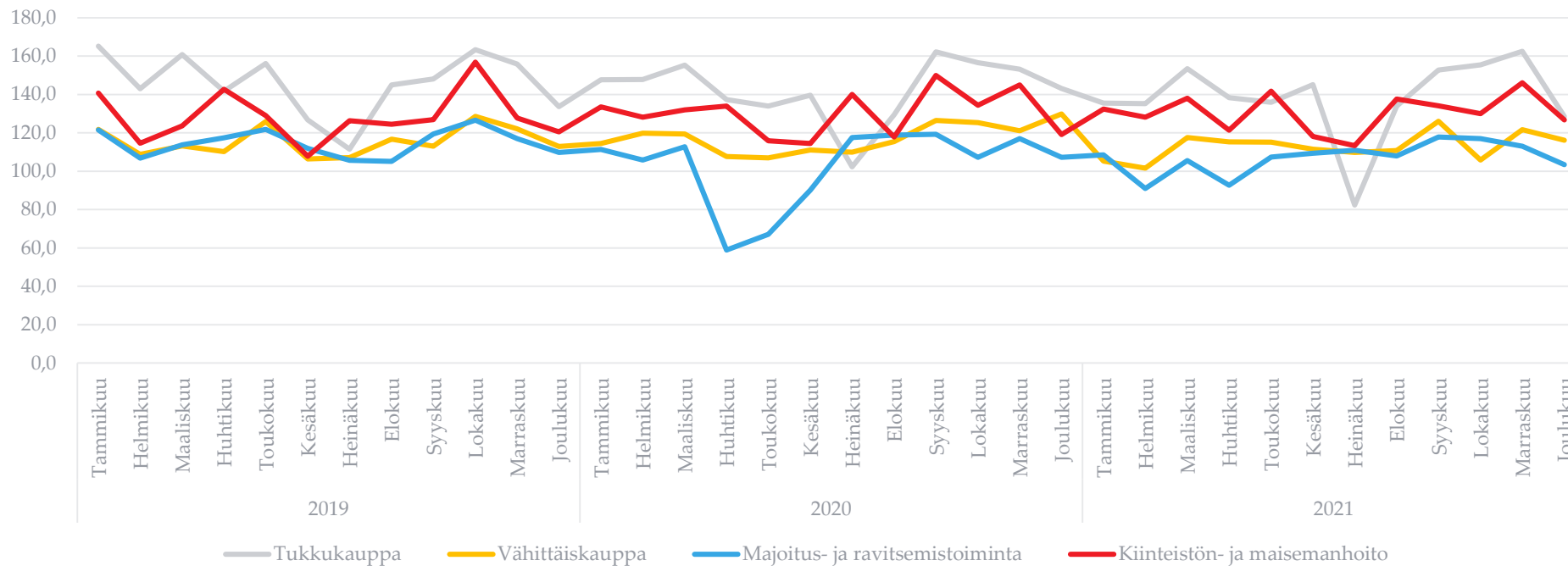
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Työtunnit palkansaajaa kohden

Työtunnit palkansaajaa kohden kuukaudessa

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan työtunnit palkansaajaa kohden ovat jääneet hieman kriisiä edeltänyttä alemmalle tasolle, kun erityisesti kokoaikaista työtä tarjoavissa henkilöstöravintoloissa on yhä runsaasti lomautuksia.

Tukkukaupan tilastokummajainen erottuu myös palkansaajien määrää vasten tarkastellen.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

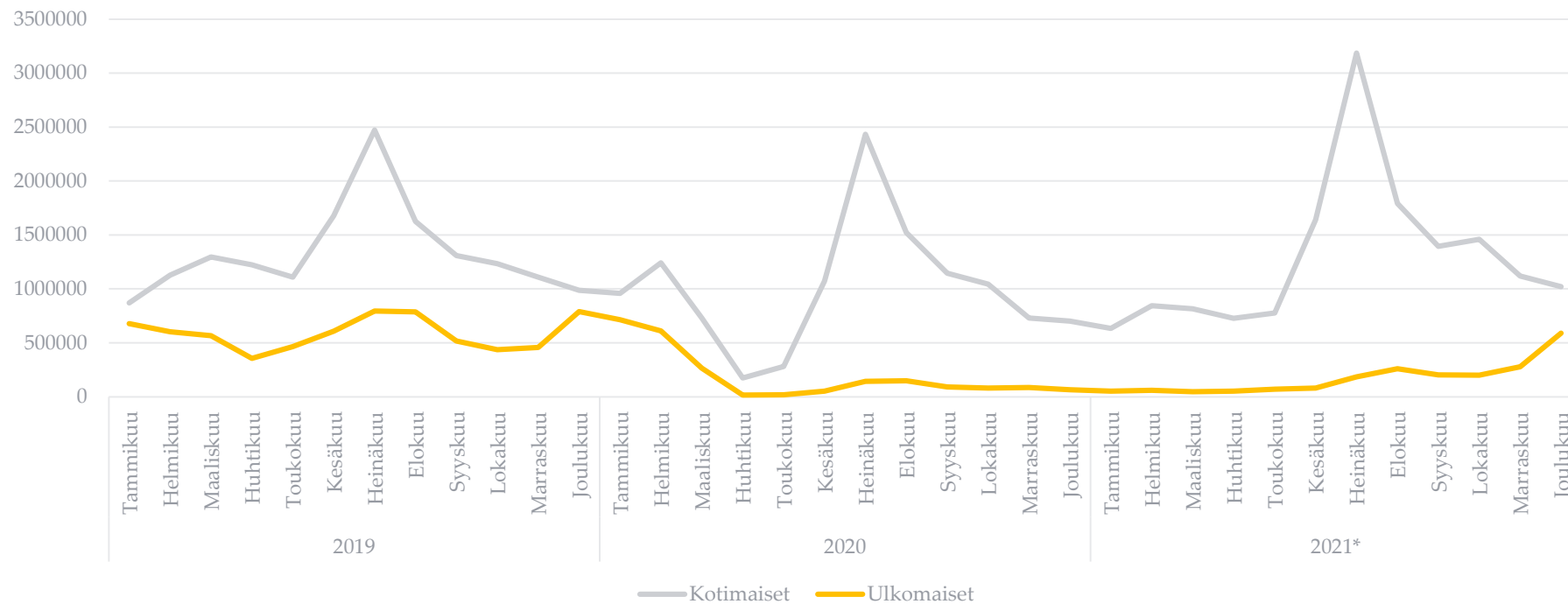
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Matkailijoiden yöpymiset

Yöpymiset suomalaisissa majoitusliikkeissä 2019 - 2021

Ulkomaisten matkailijoiden saapuminen Suomeen on jäänyt vähäiseksi pandemian aikana. Kotimaanmatkailu on kannatellut toimialaa kesäkausina, ja erityisesti kesä 2021 on tältä osin ollut ennätysellinen.

Ulkomaisten matkailijoiden puuttuminen aiheuttaa ongelmia erityisesti Lapissa, Ahvenanmaalla ja pääkaupunkiseudulla, joissa heidän osuutensa kaikista matkailijoista on tyypillisesti suuri.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

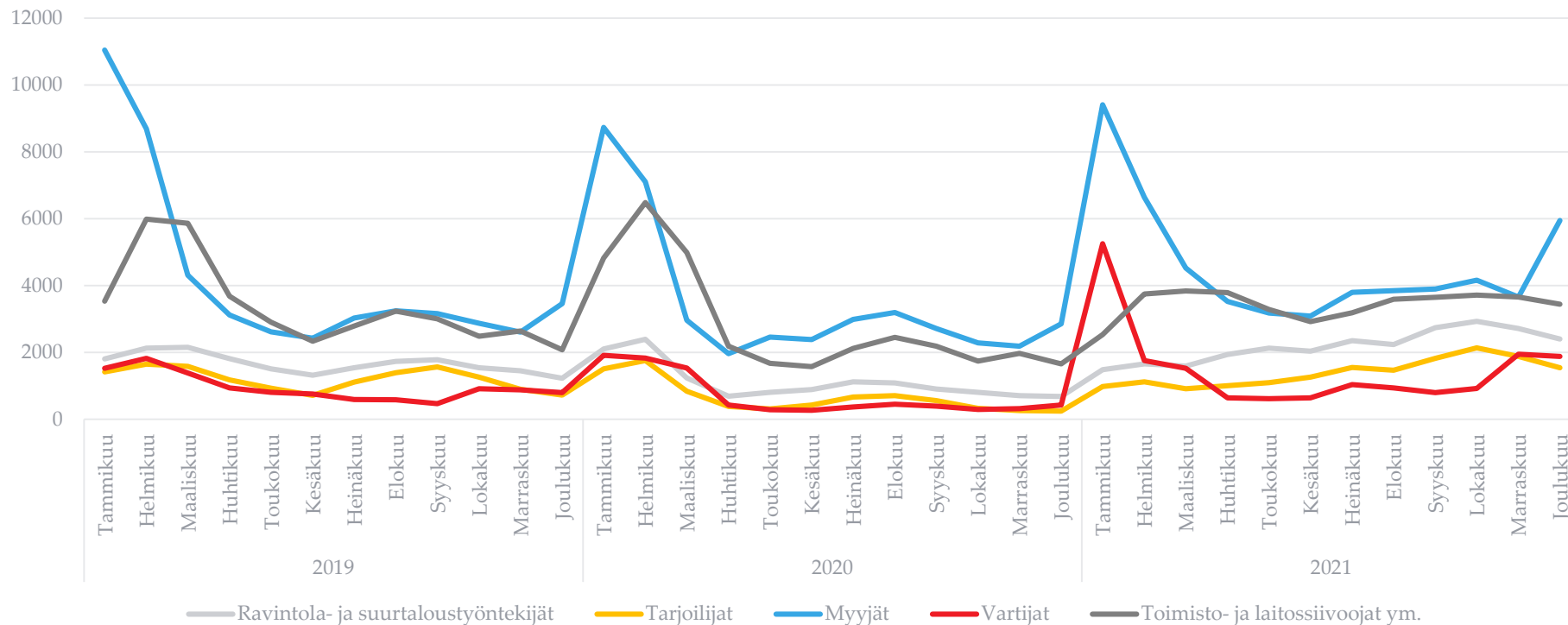
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Avoimet työpaikat

Avoimet työpaikat kuukauden lopussa

Avoimien työpaikkojen ilmoitukset romahtivat huhtikuussa 2020 erityisesti kaupan alalla sekä matkailu- ja ravintola-alalla.

Sittemmin kaikkien tarkasteltujen ryhmien avoimien työpaikkojen trendi on nouseva, joskaan määrät eivät ole mitenkään poikkeuksellisia koronaa edeltävään aikaan nähden.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

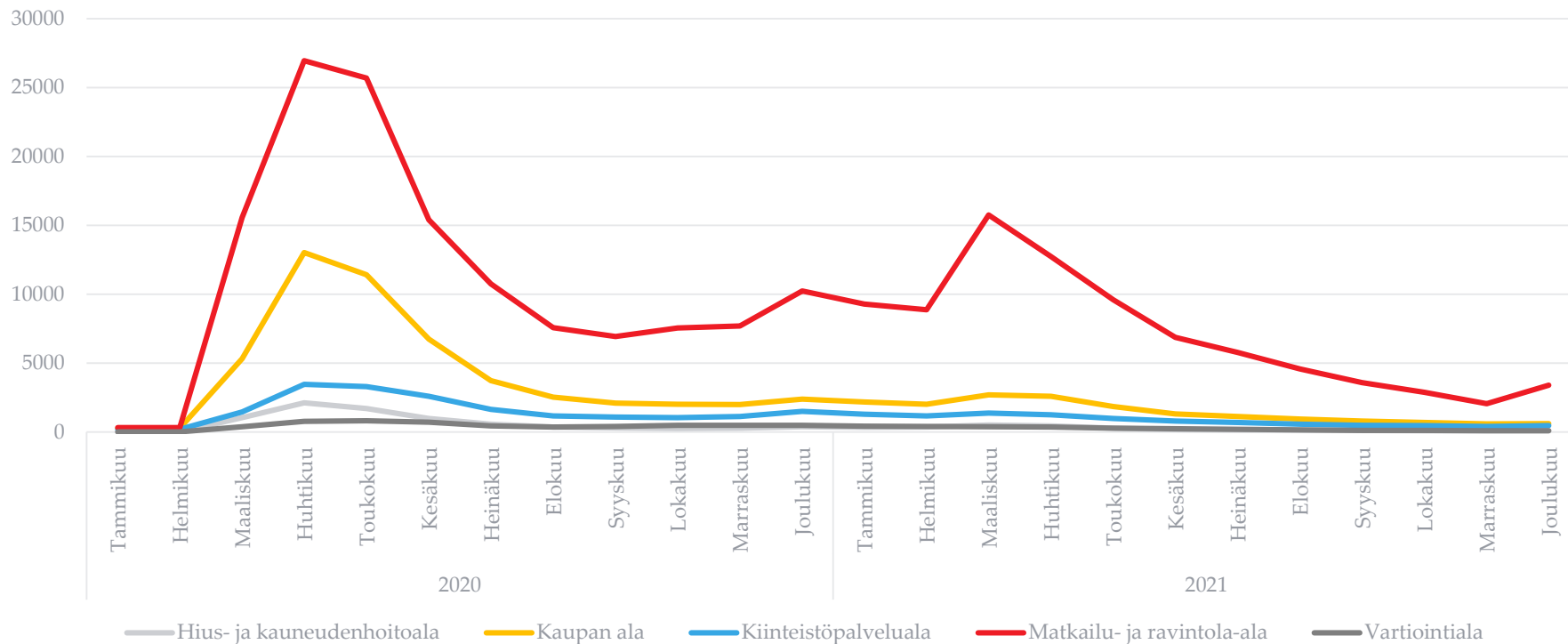
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Lomautukset

Lomautetut toimialoille ryhmiteltynä

Lomautettujen määrä kääntyi kesäkuussa 2020 huomattavaan laskuun, kun suuri osa matkailu- ja ravintola-alan sekä kaupan alan lomautetuista pääsi palaamaan töihin.

Matkailu- ja ravintola-alalla nähtiin uusi lomautuspiikki keväällä 2021, kun rajoituksia kiristettiin uudelleen. Lomautettujen määrä on kaikilla tarkastelluilla toimialoilla yhä koronaepidemian alkua korkeammalla tasolla.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

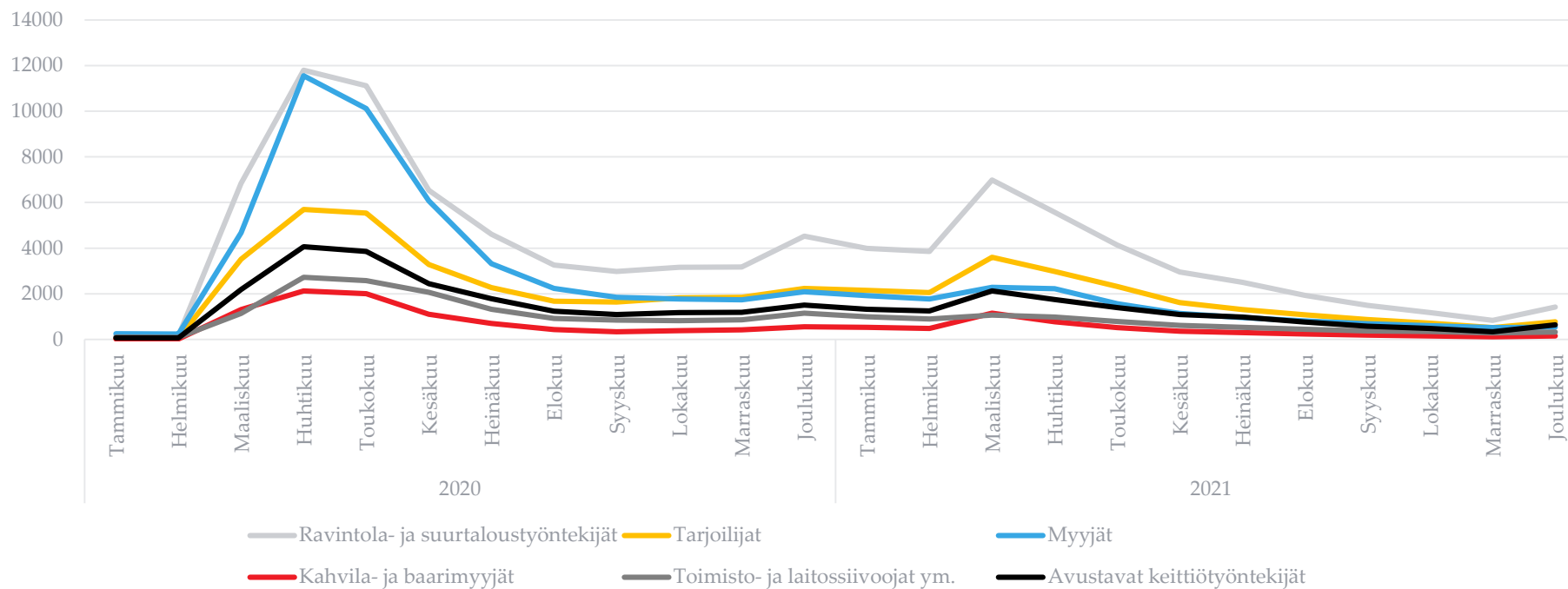
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Lomautukset

Eniten lomautetut PAMin edustamat ammattiryhmät

Tuhannet ravintola- ja suurtaloustyöntekijät olivat lomautettuna yhä kesällä 2021, vaikka alan arvioitiin kärsivän jo työvoimapulasta.

Taustalla vaikuttaa mm. toimialan työntekijöiden ja työpaikkojen alueellinen kohtaanto, tarjottujen työpaikkojen laatu sekä henkilöstö-ravintoloiden vaikeana jatkuva tilanne.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Jäsenten toimeentulo vaikeutui

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Koronan vaikutukset PAMin jäsenkyselyn 2021 vastaajiin

- Työssä olevista (N = 3 318) vastaajista 35 prosenttia on työskennellyt nykyisessä työsuhteessaan enintään kaksi vuotta.
- Viimeisen kahden vuoden aikana nykyisessä työsuhteessa aloittaneista 30 prosenttia sanoo työpaikan vaihtumisen johtuneen koronasta. Työpaikat ovat vaihtuneet eniten marava-alalla.
- Vastaajista 66 prosentilla on ollut koronasta johtuvia huolia toimeentuloonsa liittyen.
- Vastaushetkellä työssä olleista 44 prosenttia on ollut vuoden 2020 alun jälkeen työttömänä ja/tai lomautettuna.
- Vastaushetkellä marava-alalla työskennelleistä 78 prosenttia on ollut viimeisen kahden vuoden aikana työttömänä ja/tai lomautettuna.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

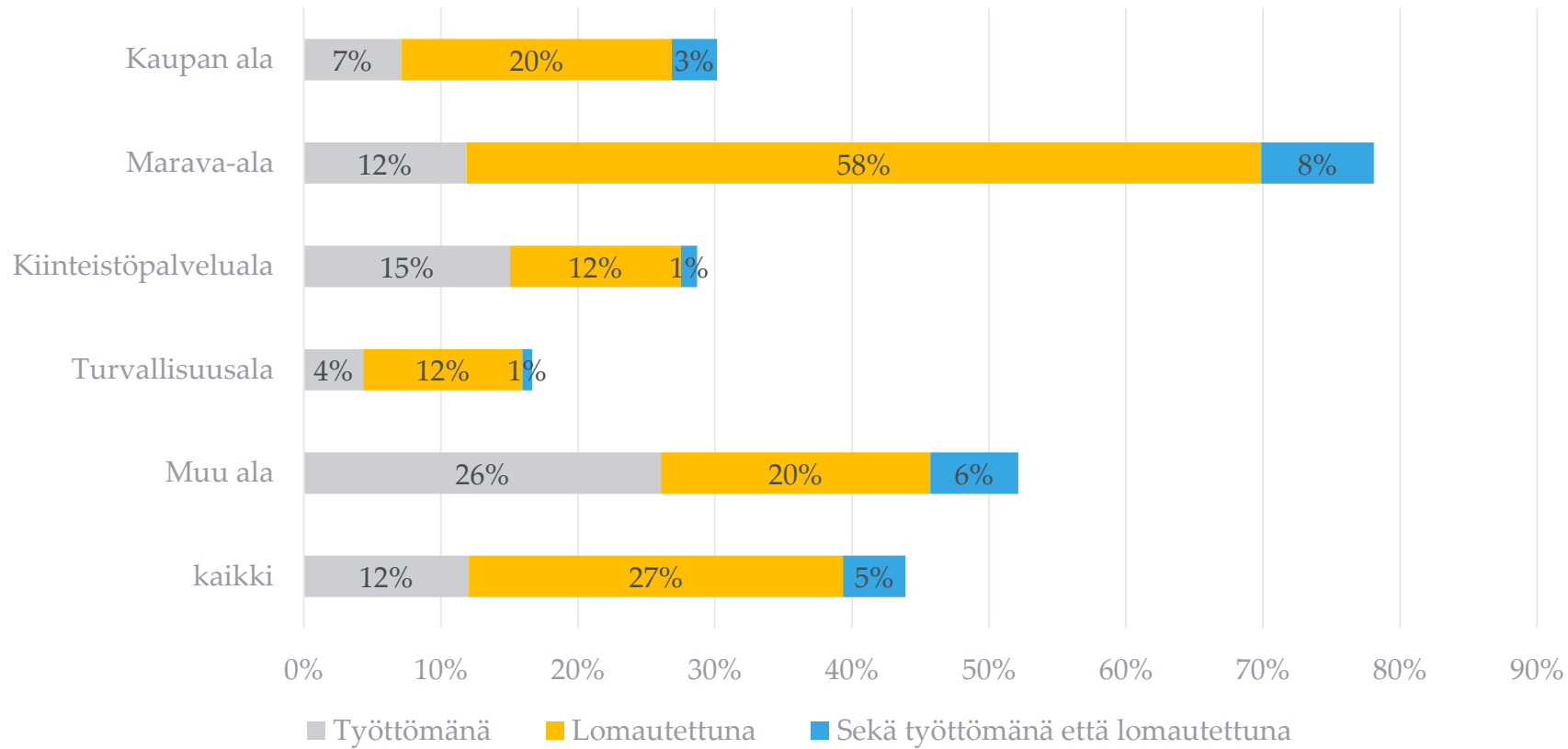
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Lomautettuna tai työttömänä olleet

Oletko ollut työttömänä tai lomautettuna vuoden 2020 alun jälkeen?

Matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palveluiden aloilla työskentelevistä 78 prosenttia on ollut työttömänä ja/tai lomautettuna viimeisen kahden vuoden aikana.

- Ravintola-työntekijöistä 81 prosenttia on ollut työttömänä ja/tai lomautettuna.

Talous ja
työllisyys

**Vaikutus
jäseniin**

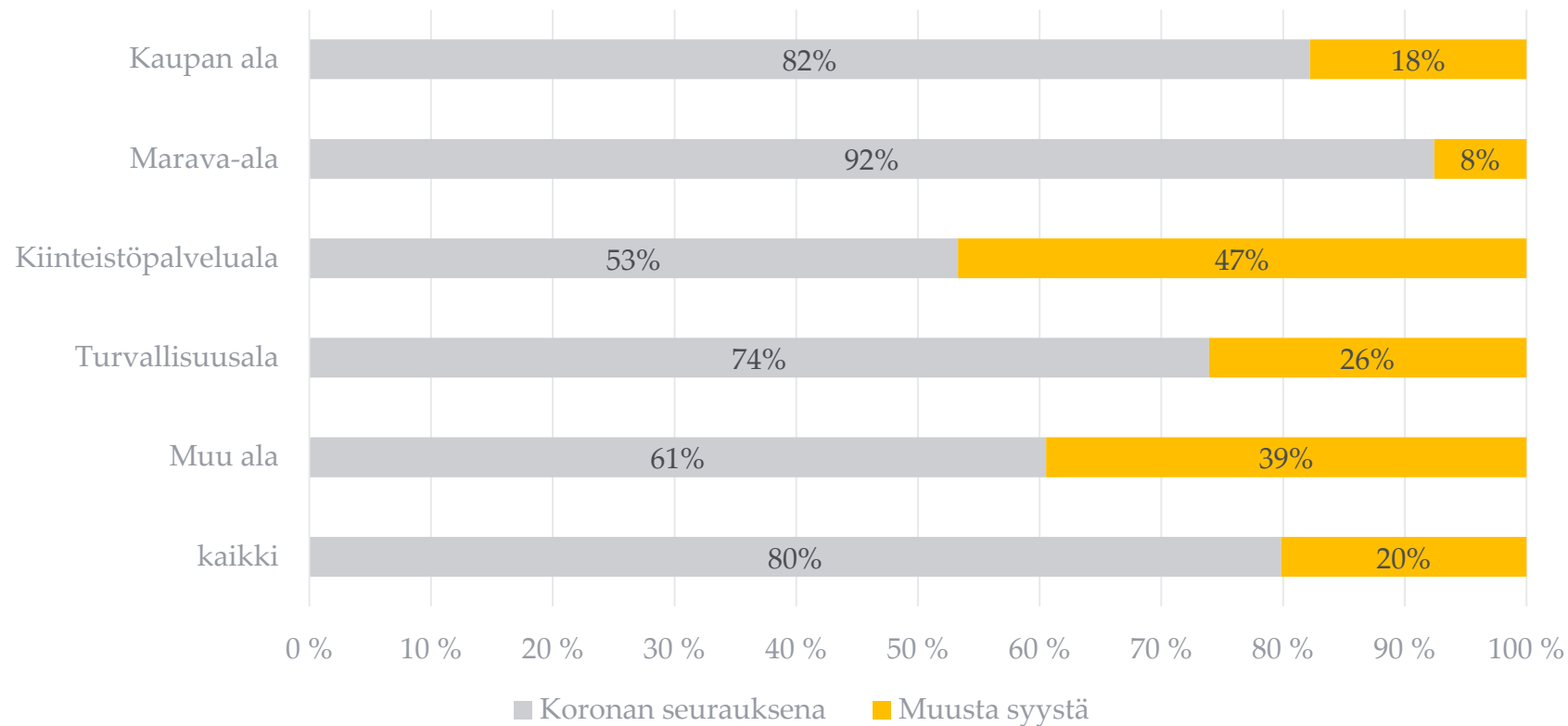
Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Koronatilanne työttömyyden tai lomautuksen syynä

Viimeisen kahden vuoden aikana (2020-2021) olleet työttömyys- ja/tai lomautusjaksot ovat useimmiten johtuneet koronatilanteesta.

Talous ja työllisyys

Vaikutus jäseniin

Työttömyys-kassa

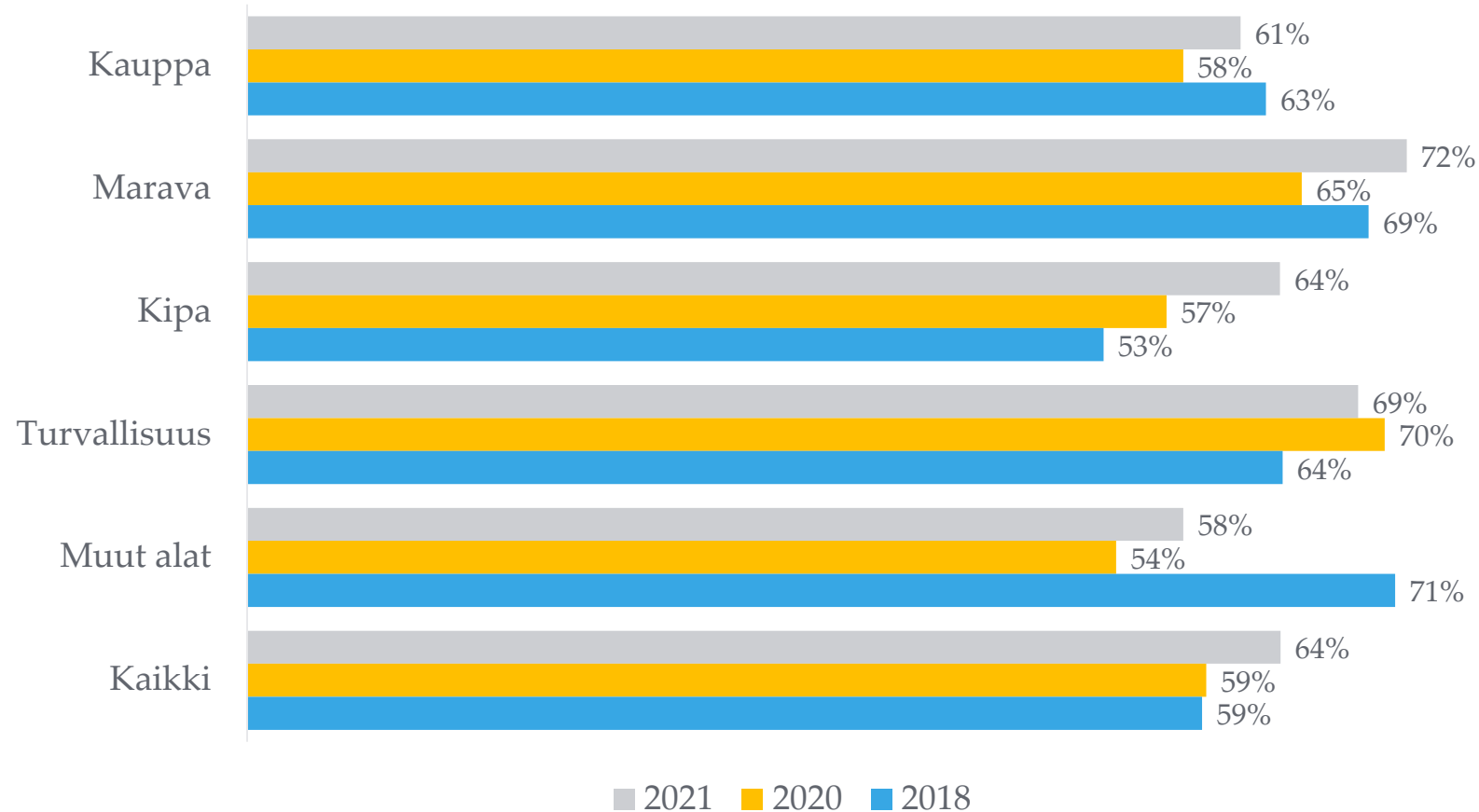
Työehtomuutokset

Lakimuutokset ja vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Työpaikan vaihtoaikheet

Hakenut tai ainakin harkinnut uuden työpaikan hakemista viimeisen kahden vuoden aikana

Marava-alalla oli vuonna 2021 eniten työpaikan vaihtohaluja.

Kiinteistöpalveluissa työskentelevillä mietteet uuden työpaikan hankkimiseen näyttäisivät kyselyn tulosten mukaan kasvaneen viime vuosina reippaasti.

Talous ja työllisyys

Vaikutus jäseniin

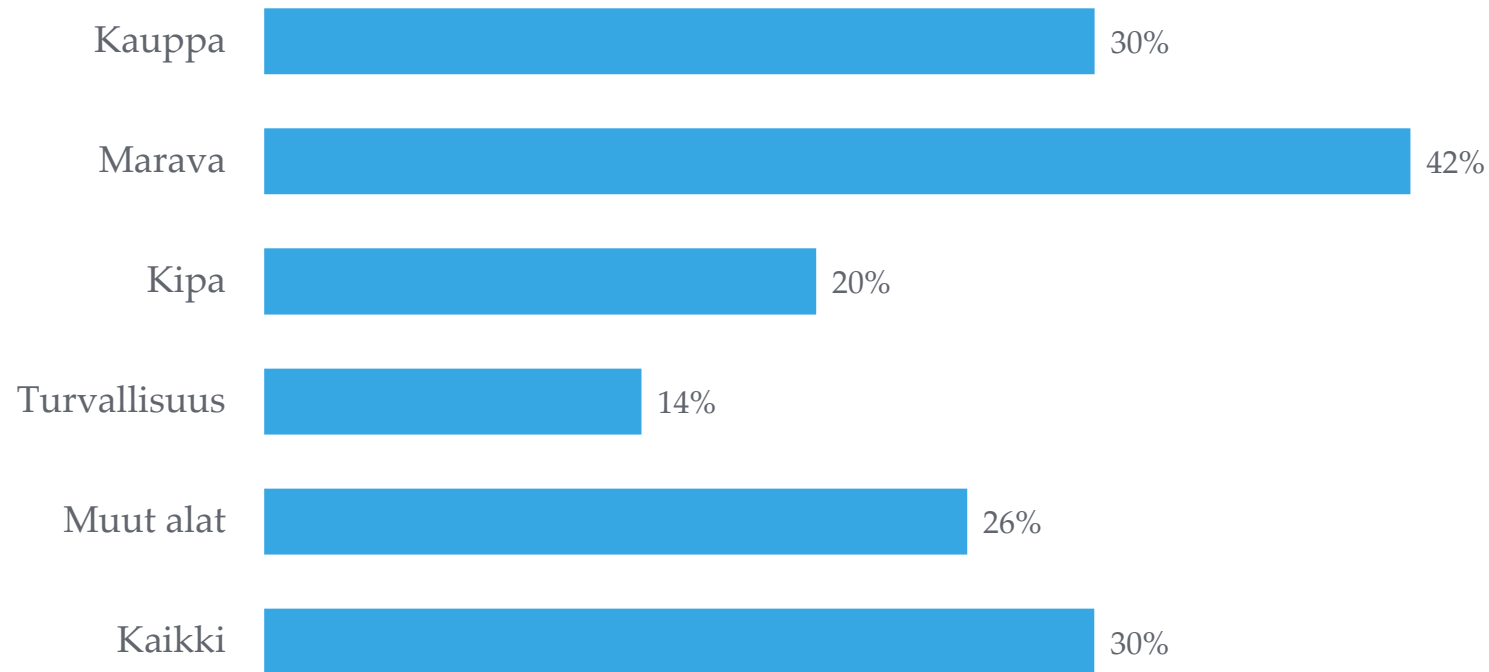
Työttömyyskassa

Työehtomuutokset

Lakimuutokset ja vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Koronapandemia työpaikan vaihdon syynä

Niistä, joilla työpaikka on vaihtunut viimeisen kahden vuoden aikana (N=938), marava-alalla työskentelevillä syy on ollut muilla aloilla työskenteleviä useammin koronapandemian vaikutukset.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

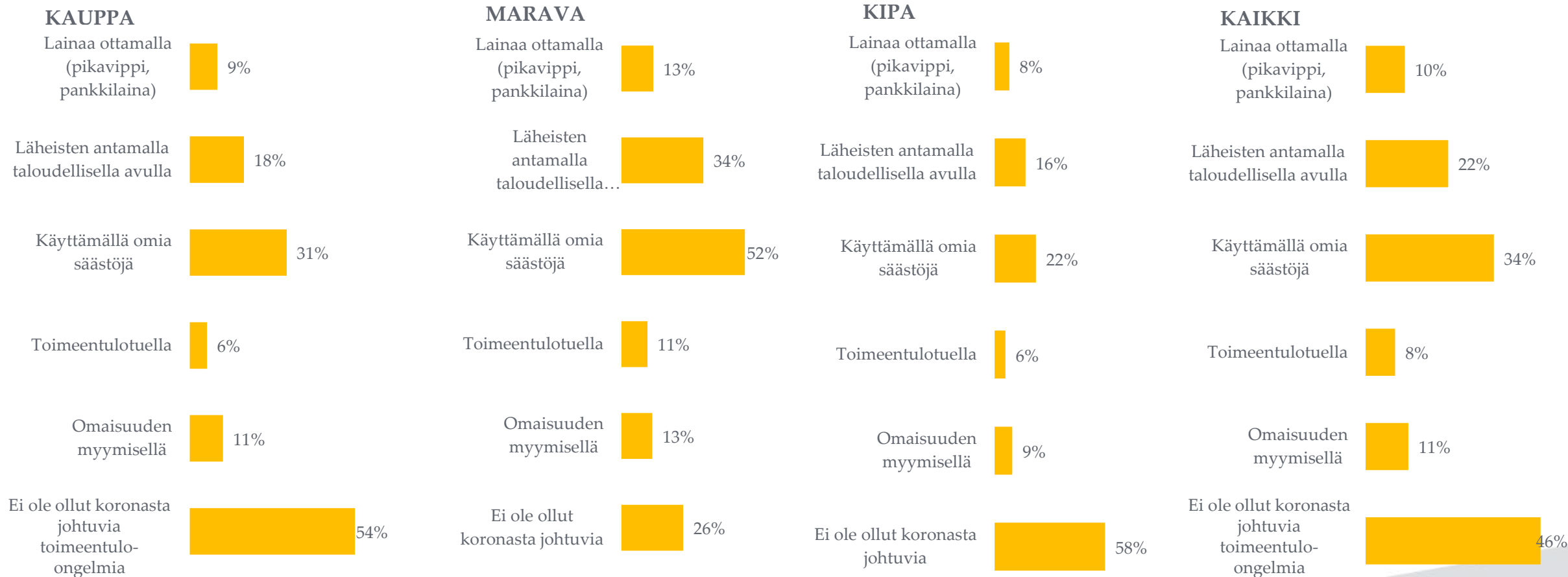
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Joutunut kattamaan korona-aikana välttämättömiä menojaan

Monille korona-aika on tarkoittanut taloudellisia haasteita. Niistä selvitäkseen monet ovat joutuneet käyttämään mahdollisesti aikaisemmin karttuneita säästöjään. Marava-alan työntekijöistä vain 26% prosenttia on säästynyt koronatilanteen vaatimilta talouden paikkauksilta.

Talous ja työllisyys

Vaikutus jäseniin

Työttömyyskassa

Työehtomuutokset

Lakimuutokset ja vaikuttaminen

Ulos kriisistä

“

Miten koronakriisi on vaikuttanut sinun toimeentuloosi?
Eräs MaRaVa-alan työntekijä PAMin kyselyssä maaliskuussa 2021:

”Säästöt on käytetty. Omaisuutta myyty. Kaikesta joutuu tinkimään. Huoli rahasta ja pärjäämisestä on jokapäiväistä. Tulot eivät riitä välttämättömiin menoihin. Pienempää vuokra- asuntoa etsinyt mutta ei ole. Nykyisessäkin asunnossa ahdasta. Ansiosidonnainen päiväraha riittää jos lomautus on lyhyt, mutta yli puolen vuoden lomautus on vain liikaa”

“

Palvelualojen työttömyyskassalle hakemusten vyöry

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

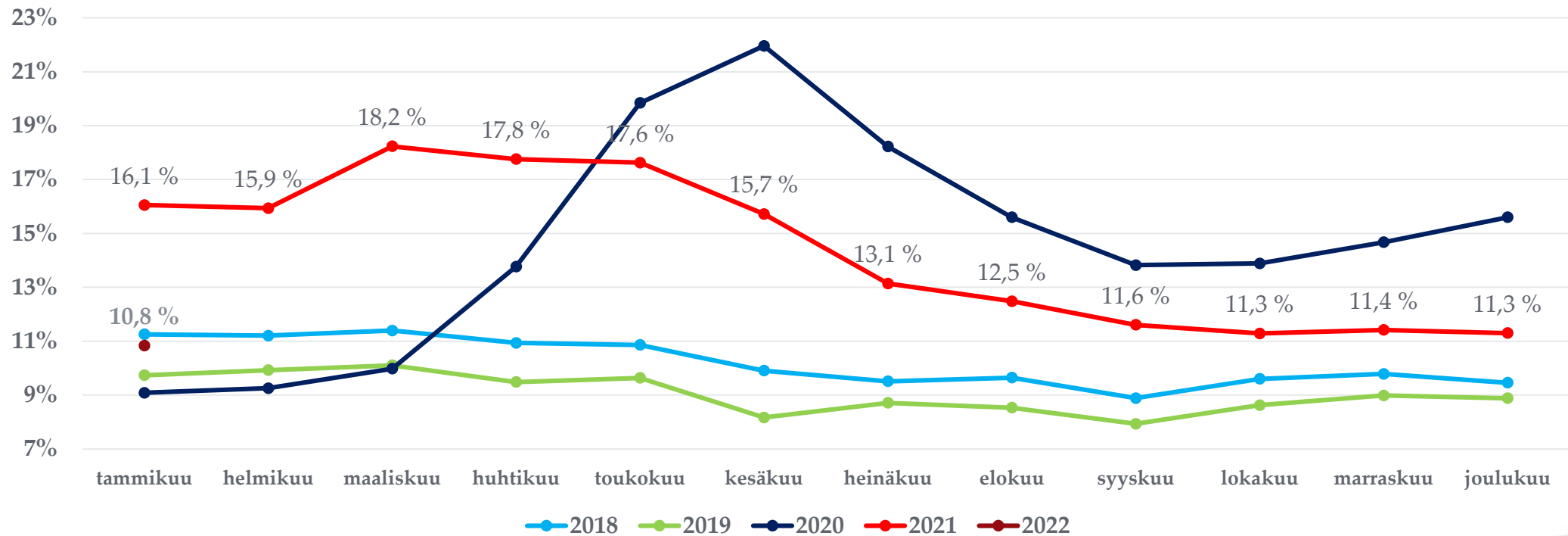
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Ansiopäivärahaa saavat jäsenet

Ansiopäivärahan saajien osuus jäsenistöstä 2018-2022

Talous ja työllisyys

Vaikutus jäseniin

Työttömyys-kassa

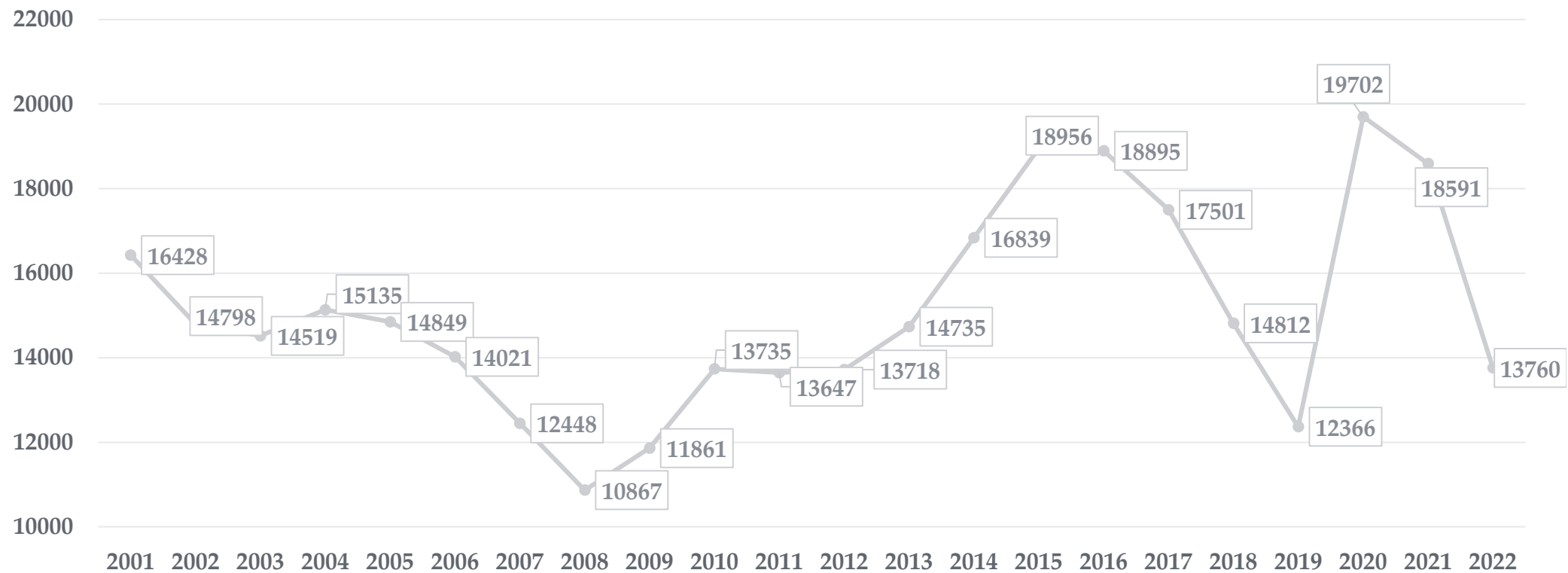
Työehtomuutokset

Lakimuutokset ja vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Ansiopäivärahan saajat

Ansiopäivärahan saajat keskimäärin kuukaudessa v. 2001-2022

2022: tilanne tammikuussa

Talous ja työllisyys

Vaikutus jäseniin

Työttömyyskassa

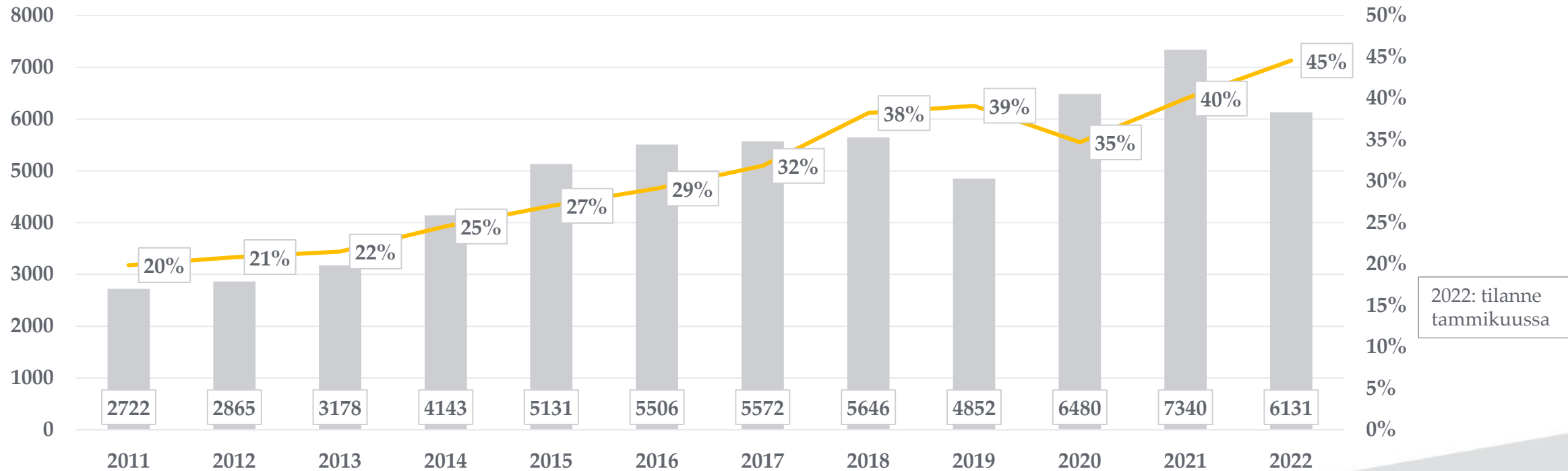
Työehtomuutokset

Lakimuutokset ja vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Sovitellun päivärahan saajat

Sovitellun päivärahan saajat ja osuus kaikista, keskimäärin /kk

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

**Työttömyys-
kassa**

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Joulukuun 2021 lopussa asetetut uudet tiukat kokoontumisrajoitukset näkyvät tammikuussa 2022 yli kaksinkertaisena hakemusten määränä edellisiin kuukausiin verrattuna.

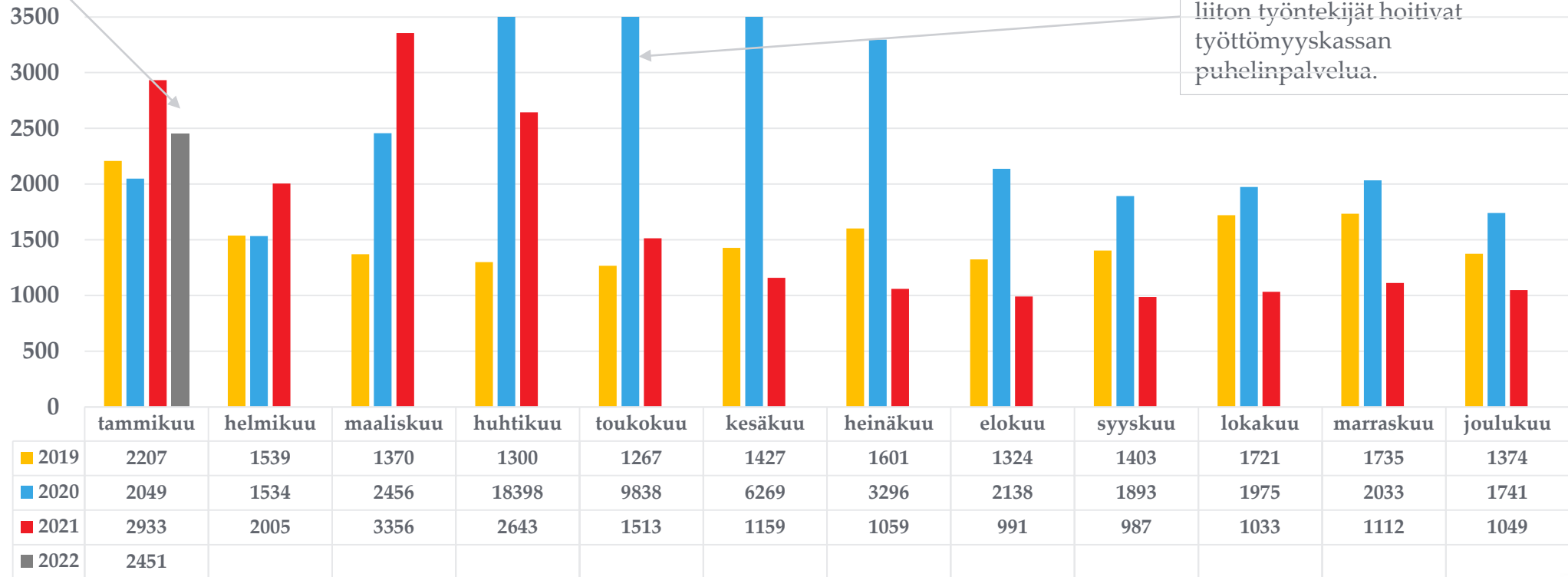

Palvelualojen ammattiliitto
Servicefacket

Ensimmäiset hakemukset

Noin 60 liiton työntekijää avusti keväällä ja kesällä 2020 työttömyyskassaa päiväraha-hakemusten käsittelyssä ruuhkan ollessa pahimmillaan. Lisäksi liiton työntekijät hoitivat työttömyyskassan puhelinpalvelua.

Ensihakemukset kuukausittain

Talous ja työllisyys

Vaikutus jäseniin

Työttömyyskassa

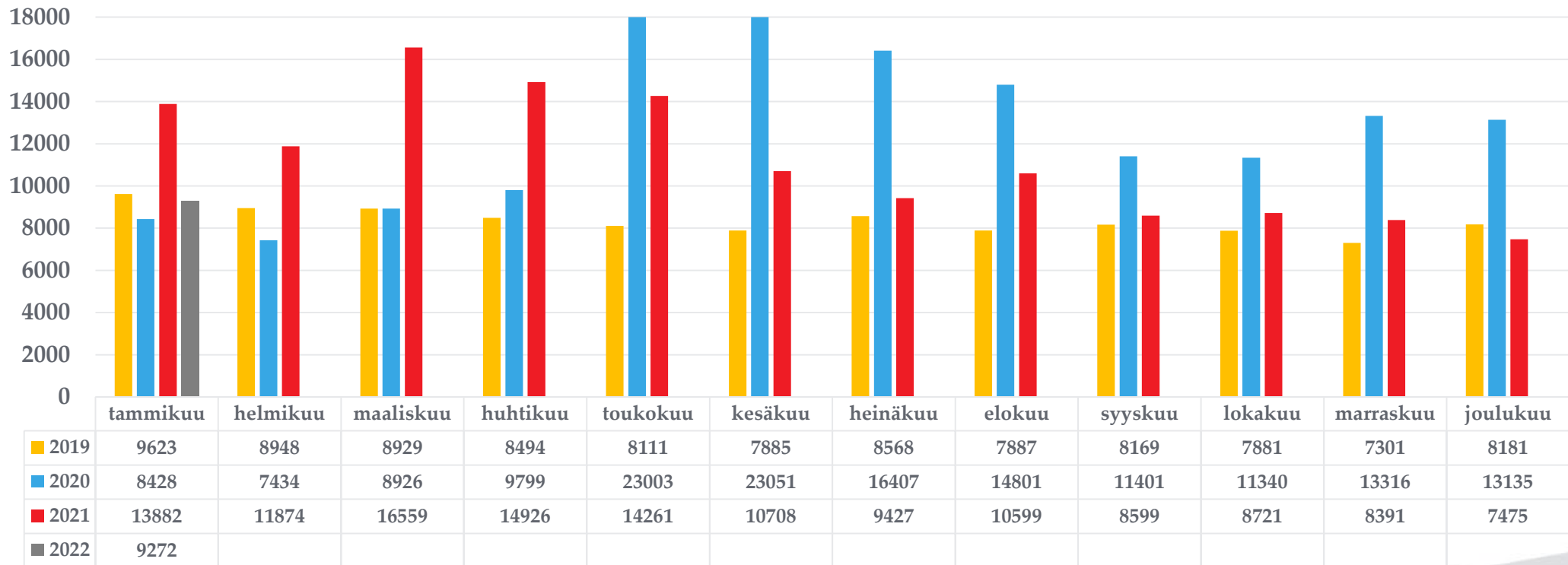
Työehtomuutokset

Lakimuutokset ja vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Jatkohakemukset

Jatkohakemukset kuukausittain

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

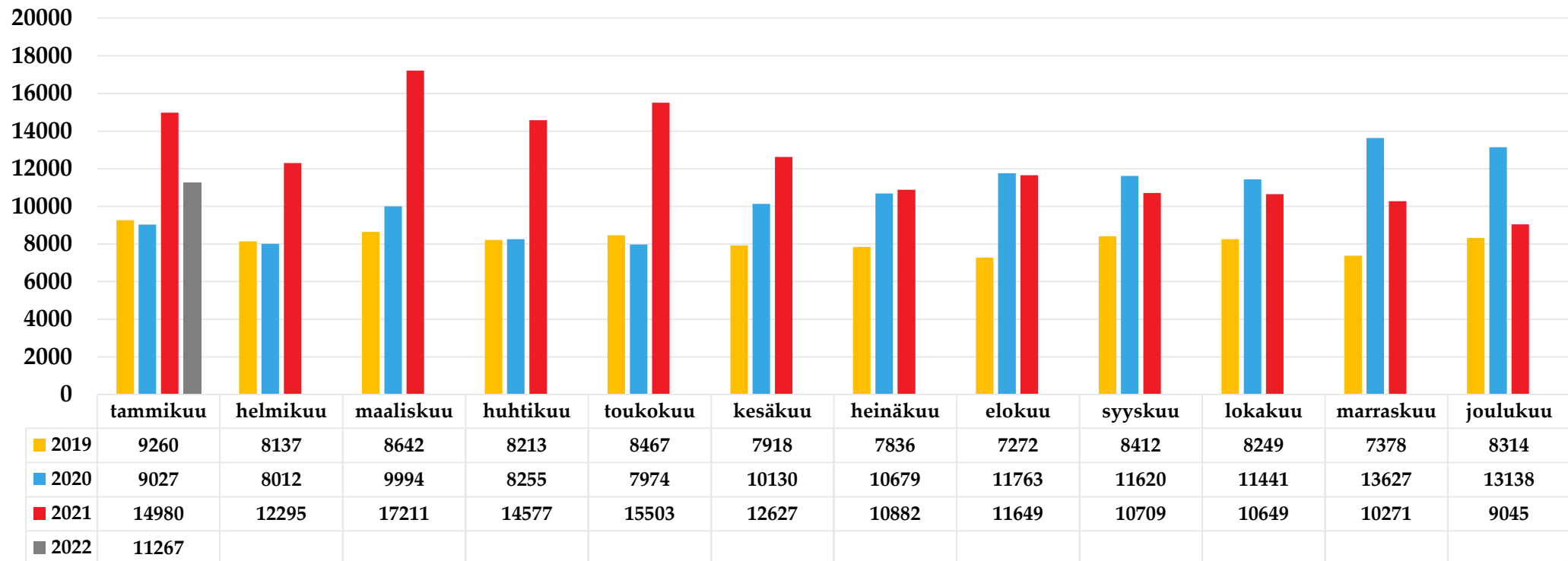
Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Sovitellun päivärahan hakemukset

Sovitellun päivärahan hakemukset kuukausittain

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Läpimenoaika viikoittain

Hakemusten läpimenoaika viikoittain

Kuviossa näkyy tilanne helmikuusta 2021 lähtien. Käsittelyajat olivat silloin jo palautuneet edellisen kesän pahimmasta ruuhkasta.

Heinäkuussa 2020, pisimpään jonossa olleet alkavat hakemukset olivat odottaneet läpimenoa 53 päivää.

Talous ja työllisyys

Vaikutus jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Työehtoihin tehdyt väliaikaiset muutokset

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Työlainsäädännön väliaikaiset muutokset

PAM oli liikkeellä jo ennen lainsäädäntömuutoksia

- PAM sopi työnantajaliittojen kanssa väliaikaisista muutoksista työehtosopimukseen jo ennen keskusjärjestöjen neuvottelutuloksia ja lainsäädäntömuutoksia.
- Lainsäädäntömuutokset vietiin työehtosopimukseen.
- Lainsäädäntömuutosten lisäksi PAM neuvotteli myös muita väliaikaisia muutoksia, joiden tavoitteena oli pelastaa työpaikkoja ja tehdä mahdolliseksi mahdollisimman joustava toiminta kriisitilanteissa.
- Kokemukset tällaisesta toiminnasta olivat pääasiassa hyviä. Oli kuitenkin kokemuksia myös siitä, että kriisitilanteeseen tarkoitettuja toimintamalleja otettiin käyttöön yrityksissä, joissa ei ollut mitään hätää.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Työlainsäädännön väliaikaiset muutokset

Lomautukset

- Työsopimuslain mukaan työnantajan on jatkossa annettava työntekijälle lomautusilmoitus vähintään 5 päivää (normaalisti 14 päivää) ennen lomautuksen alkua.

Yhteistoimintaneuvottelut

- Yhteistoimintalain vähimmäisneuvotteluaikoja lyhennetään lomautustilanteessa nykyisestä 14 päivästä ja nykyisestä 6 viikosta molemmista 5 päivään.

Määräaikainen työsuhde

- Työnantajalla on oikeus lomauttaa määräaikainen työntekijä samoin ehdoin kuin toistaiseksi voimassaolevassa työsuhhteessa oleva työntekijä. Normaalisti määräaikainen työsuhde estää lomautuksen muutoin kuin niissä tilanteissa, joissa sijaistetaan toista työntekijää.

Työsuhteen koeaika

- Työntekijän työsopimuksen voi purkaa koeajalla myös taloudellisella tai tuotannollisella perusteella, mikä ei normaalisti ole mahdollista.

Irtisanotun takaisinottovelvoite

- Työnantajan on tarjottava työtä irtisanomalleen työntekijälle, jos työnantaja tarvitsee työntekijöitä 9 kuukauden (normaalisti 4 tai 6) kuluessa työsuhteen päättymisestä samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, joita irtisanottu työntekijä oli tehnyt. 9 kuukauden takaisinottovelvollisuusaika koskee niitä työntekijöitä, jotka on irtisanottu 1.4.–1.12.2020 taloudellisin tai tuotannollisin perustein. Edellytyksenä on lisäksi, että työntekijä on edelleen työnhakijana TE-toimistossa.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Väliaikaisten työlainsäädännön ja TES- muutosten tilanne helmikuussa 2022

- **LAKIMUUTOKSET:** Lakimuutoksista valtaosan voimassaolo ja vaikutusaika on päättynyt. Irtisanotun takaisinottovelvoitteen muutos voi vaikuttaa edelleen.
- Takaisinottovelvoite: Lakimuutoksen myötä työnantajan velvoite tarjota työtä irtisanomalleen työntekijälle pitenee 9 kuukauteen (normaalisti 4 tai 6) työsuhteen päättymisestä. Muutos koskee 1.4.–31.12.2020 taloudellisin tai tuotannollisin syin irtisanottuja. Työsuhde päättyy irtisanomisajan jälkeen, jolloin joissain tapauksissa vuoden 2020 lopussa 6 kk irtisanomisajalla irtisanotun takaisinottovelvoite on voimassa maaliskuun 2022 loppuun.
- **TES-MUUTOKSET:** Lukuisista koronakriisin ajaksi sovituista työehtosopimusmuutoksista on jäljellä enää matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelujen työvuorolistojen julkaisemista koskeva muutos helmikuun 27. päivään asti. Sen mukaan listoja voidaan julkaista viikon ilmoitusajalla 1 tai 2 viikoksi kerrallaan, jos siitä sovitaan paikallisesti. Edellytyksenä on, että työvoimatarve on poikkeuksellisen vaikea ennakoida koronapandemiasta johtuen.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Lakeja muutettiin, PAM teki aktiivista vaikuttamistyötä

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Lakimuutokset tiiviisti

- Kevästä 2020 alkaen tehtiin useita lakimuutoksia, jotka vaikuttivat suoraan palvelualojen ja niiden työntekijöiden arkeen. Muutokset olivat pääsääntöisesti työmarkkinajärjestöjen tekemien ehdotusten mukaisia. Nämä muutokset olivat suurelta osin voimassa vain ajalla 16.3.– 31.12.2020.
- Lisäksi tehtiin päätöksiä mm. yritysten tukemisesta, työllisyyden edistämisestä, tartuntalain muutoksista, väliaikaisesta epidemiatuesta, työttömyyskassalain muuttamisesta sekä ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta.
- Muun muassa opiskelu työttömyysturvalla, yksinyrittäjien väliaikainen oikeus työttömyysturvaan, suojaosan korotus, liikkumisavustukseen tehty muutos matkan pituuden osalta sekä esimerkiksi työttömyyskassojen mahdollisuus maksaa työttömyysturvaa ennakoon päättyivät syyskuun 2021 lopussa.
- Vuoden 2022 alussa työttömyysturvan alussa olevat 5 omavastuupäivää poistuivat ja työttömyysturvaa maksettiin ensimmäisestä lomautus- ja työttömyyspäivästä alkaen. Lakimuutos päättyy 28.2.2022 ja omavastuupäivät otetaan silloin taas käyttöön.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Liian iso lasku yhdelle -kampanja

Tavoite

- Nostaa esiin koronarajoituksista kärsineiden tilannetta
- Saada täysi korvaus menetyksistään koronarajoitusten vuoksi työttömäksi jääneille ja lomautetuille työntekijöille
- Osoittaa, että työttömyysturva on väärä tapa menetyksen korvaamiseen tällaisissa tilanteissa
- Saada tulevia pandemioita varten liikkeelle valmistelu uudentlaisesta korvausmallista valtion rajoitustoimien vuoksi toimeentulonsa menettäville

PAMin kampanja tammi-helmikuussa 2022

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Liian iso lasku yhdelle -kampanja

Toimet

- Juttuja ja sitaatteja jäsenten tilanteesta (17)
- Blogikirjoitus + yleisönosastokirjoitus
- Mediatiedote + muistio tilanteesta
- Uutiskirje päättäjille
- Ministeri- ja avustajatapaamisia sekä yhteydenottoja
- Somemainonta, artikkelimainonta, bannerimainonta

Tulokset

- Noin miljoona suomalaista tavoitettu
- www-sivujen sivustoliikenne nousi n. 25 % aiempaan vertailujaksoon verrattuna.
- Keskustelu heräsi: esim. blogilla 470 kommenttia, puheenjohtaja Kauppalehti-livessä keskustelemassa aiheesta
- PAMin aihetta koskevien Facebook-päivitysten orgaaninen näkyvyys lähes 170 000

Työntekijöiden tilannetta saatiin hyvin esiin, mutta päätavoitteita ei saavutettu.
Työ jatkuu...

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

PAMin ja MaRa ry:n koronapandemiaan liittyvät yhteiset esitykset 2021–2022

- PAM on tehnyt aktiivisesti vaikuttamisyhteistyötä Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n kanssa, jotta hotelli- ja ravintola-ala selviäisi kriisistä. Mara ja PAM ovat yhdessä tehneet työministeriölle esityksiä alojen tulevaisuuden parhaaksi. PAM kantaa erityisesti huolta siitä, että palvelualoilla on mahdollisuus työllistää myös tulevaisuudessa.
- **23.2.2022 Esitys toimista matkailu- ja ravintola-alan elvyttämiseksi**
 - PAM ja MaRa esittivät, että anniskelu- ja aukioloaika, asiakasmäärärajoituksia ja istumapaikkavaatimusta koskevat rajoitukset kumotaan 28.2.2022 lukien. Lisäksi esityksenä, että valmisteltavana olevassa keskisuuria ja suuria yrityksiä koskevassa sulkemiskorvausta käsittelevässä laissa korvauskohtaisen (21.12.2021-28.2.2022) ja yhteenlaskettujen korvausten ja tukien enimmäismäärät olisivat 12 miljoonaa euroa.
- **21.4.2021 Esitys toimista matkailu- ja ravintola-alan elvyttämiseksi**
 - PAM ja MaRa esittivät reaaliaikaista, elvyttävää palkkatukea työllistämiseen. Järjestöjen näkemys on, että ilman sitä matkailu- ja ravintola-alan mahdollisuudet rekrytoida työntekijöitä koronavuoden jälkeen ovat todella heikolla tolalla ja alan työllisyys voi asettua pysyvästi alhaisemmalle tasolle
- **29.2.2021 Yhteinen vetoamus: Viruksen leviämisen estäminen vaatii ravintoloiden ja asiakkaiden yhteistyötä**
 - PAM ja MaRa vetosivat yhdessä ravintola-alan yrittäjiin ja asiakkaisiin, että viruksen leviämisen estämiseksi säädettyä lainsäädäntöä sekä hygienia- ja turvallisuusohjeita noudatettaisiin tinkimättä.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

PAMin ja MaRa ry:n koronapandemiaan liittyvät yhteiset esitykset vuonna 2020

- **24.8.2020 Esitys siitä, kuinka hallituksen tulisi ryhtyä valmistelemaan toimia, jotka mahdollistaisivat lentomatkestämisen ja erityisesti charter-lennot talvikaudella Pohjois-Suomeen**
 - PAM ja Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa esittivät keinoja, joilla voitaisiin varmistaa turvallinen matkustaminen asiakkaille ja työntekijöille.
- **30.4.2020 Esitys alkoholin ravintola-alan väliaikaisesta alv-alennuksesta**
 - PAM ja Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa esittivät, että ravintolaruoan ja anniskelun arvonlisävero alennettaisiin 10 prosenttiin 12 kuukaudeksi.
- **27.4.2020 Esitys siitä, kuinka hotellien ja kylpylöiden tuki tulisi toteuttaa**
 - MaRa ja PAM esittävät, että valtio maksaisi hotelleille kolmen kuukauden ajalta korvauksen, joka perustuisi liikehuoneiston vuokrakuluihin, palkka- ja henkilöstösivukuluihin sekä muihin kiinteisiin kuluihin. Valtio maksaisi korvausta huhtikesäkuulta. Korvaus olisi 70 prosenttia hotellien edellä mainituista kuluista eli 160,7 miljoonaa euroa.
- **6.4.2020 Esitys siitä, kuinka hotellien ja ravintoloiden tuki tulisi toteuttaa**
 - PAM esitti Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRan kanssa 350 miljoonan euron tukea ravintoloille. Tuen esitettiin perustuvan alan tosiasiallisiin menetyksiin, joihin nähden hallituksen esittämä 130 miljoonan tuki on liian pieni. MaRan arvion mukaan ravintoloiden myynti oli noin miljardi euroa huhti-toukokuussa viime vuonna. Koronakriisin myötä yritysten myynti on voinut vähentyä jopa 70-100 prosentilla.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

PAMin vuoden 2022 aikana antamat koronapandemiaan liittyvät lausunnot

- **2.2.2022 Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (kuudes kierros)**

PAM katsoo, että kriisitoimialojen yrityksille myönnettävät tuet ja korvaukset, jotka perustuvat liiketoiminnalle asetettujen rajoitusten aiheuttamiin tappioihin ja menetyksiin, ovat tarpeellisia. PAM pitää kuitenkin elintärkeänä, että yrityksille kohdistuvien tukien lisäksi otetaan välittömästi valmisteluun myös tukimuodot, joilla korvataan kriisitoimialojen työntekijöille aiheutuneita ansionmenetyksiä sekä valmistaudutaan korvaamaan tulevia työntekijöiden elinkeinoille asetettuja rajoitteita reaaliaikaisesti yritysten palkanmaksujärjestelmien kautta.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/01lausunnot-2022/vn15872022-luonnos-hallituksen-esityksesta-eduskunnalle-laiksi-yritysten-maaraaikaisesta-kustannustuesta-annetun-lain-muuttamisesta-kuudes-kierros.-lausunto-tyo-ja-elinkeinoministeriolle.pdf>

- **25.1.2022 Osallistumisoikeuden toteutuminen STM:n lausuntopyynnöissä ja kuulemisissa**

PAM katsoo ministeriön toimineen parhaaksi katsomalla tavallaan kuulemisiin liittyen hektisessä pandemiatilanteessa.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/01lausunnot-2022/osallistumisoikeuden-toteutuminen-stmn-lausuntopyynnoissa-ja-kuulemisissa.-selvitys-valtioneuvoston-oikeuskanslerille..pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

- **11.1.2022 Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta**

PAM nostaa lausunnossaan esille, että on ensisijaisen tärkeää, että jos nyt tehtävät toimet eivät riitä hillitsemään Suomen koronaepidemiaa vaan tarvitaan uusia toimia, tulee uudet toimet tehdä siten, että ne eivät kohdistu yhteen alaan kertaantuvasti kuten nyt on ollut. Tällä hetkellä erityisesti ravintola-alan työntekijät ovat joutuneet kohtuuttomasti kärsimään jatkuvista ravintola-alaa koskevista rajoitteista. PAM kiinnittää lausunnossaan huomiota seuraaviin osuuksiin liittyen esityksiin: 1) Työntekijöiden turvallisuuden takaaminen 2) Ravintoloiden rajoitusten siirtäminen alueviranomaisille ja 3) Koronapassin käyttöä valvovien työntekijöiden turvallisuuteen on kiinnitettävä huomiota.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/01lausunnot-2022/vn327842021-hallituksen-esitys-laiksi-tartuntatautilain-valiakaisesta-muuttamisesta.-lausunto-sosiaali-ja-terveysministeriolle.pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

PAMin vuoden 2021 aikana antamat koronapandemiaan liittyvät lausunnot

- **21.12.2021 Lausuntopyyntö ravitsemistoiminnan rajoittamista koskevasta asetustalustelusta**

PAM nostaa lausunnossaan esille huolen ja pettymyksen siitä, että myös jatkossa rajoitteet näyttävät kohdistuvan vain ravintola-alalle. PAM nostaa esille ravintolarajoituksista päättämisen siirtämisen Aveille sekä vaatii hallitusta etsimään päätöksiä tehdessään keinoja, joilla rajoituksista kärsivien alojen työntekijöitä voidaan tukea.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-ravitsemistoiminnan-rajoittamista-koskevasta-asetustalustelusta.pdf>

- **30.11.2021 Hallituksen esitys laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta**

PAM nostaa lausunnossaan esille tarpeen tukea alan työntekijöitä, jos rajoitteita tullaan vielä lisäämään. Lisäksi PAM nostaa esille tarpeen tarkentaa aukiolon määrittäjä tehtävässä esityksessä.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-he-2262021-vp-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laeiksi-tartuntatautilain-valiikaisesta-muuttamisesta-ja-liikenteen-palveluista-annetun-lain-valiikaisesta-muuttamisesta-stv.pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

- **30.11.2021 Hallituksen esitys laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta. Talousvaliokunta**

PAM nostaa lausunnossaan esille tarpeen tukea alan työntekijöitä, jos rajoitteita tullaan vielä lisäämään. Lisäksi PAM nostaa esille tarpeen tarkentaa aukiolon määrittä tehtyissä esityksessä.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-he-2262021-vp-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laeiksi-tartuntatautilain-vali aikaisesta-muuttamisesta-ja-liikenteen-palveluista-annetun-lain-vali aikaisesta-muuttamisesta.pdf>

- **18.11.2021 Hallituksen esitysluonnos laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta**

PAM nostaa lausunnossaan esille, että ravintolarajoitusten jatkaminen ei ole oikeasuhtaista muuhun rajoitustoimintaan verrattuna ja, että jatkuvista rajoituksista kärsivät eniten työntekijät. PAM nostaa myös lausunnossa esille myös, että matkailurajoitusten jatkaminen antaa väärän kuvan Suomen avautumisesta matkailulle ja on siten tuhoisaa erityisesti Pohjois-Suomen matkailulle.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-vn-282392021-esitysluonnos-laeiksi-tartuntatautilain-vali aikaisesta-muuttamisesta-ja-liikenteen-palveluista-annetun-lain-vali aikaisesta-muuttamisesta.pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

- **9.11.2021 Tartuntatautilain 58 a §:ssä (447/2021) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksen (826/2021) muuttamisesta**

PAM nostaa lausunnossaan esille, että ravintolarajoitusten jatkaminen ei ole oikeasuhtaista muuhun rajoitustoimintaan verrattuna. PAM nostaa esille, että jatkuvista rajoituksista kärsivät eniten työntekijät ja hallituksen on luota tukimalleja rajoitteista kärsivien alojen työntekijöille.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-tartuntatautilain-58-a-c2-a7ssa-ja-sen-nojalla-annetun-valtioneuvoston-asetuksen-muuttamisesta.pdf>

- **2.11.2021 Hallituksen esitys (HE 207/2021 vp) eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (viides kierros)**

PAM nostaa lausunnossaan esille, että jatkuvista rajoituksista kärsivät eniten työntekijät ja hallituksen on luota tukimalleja rajoitteista kärsivien alojen työntekijöille.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-hallituksen-esitys-he-2072021-vp-eduskunnalle-laiksi-yritysten-maaraaikaisesta-kustannustuesta-annetun-lain-muuttamisesta-viides-kierros.pdf>

- **26.10.2021 Tartuntatautilain 58 a §:ssä (447/2021) ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen (826/2021) muuttamisesta**

PAM nostaa lausunnossaan esille, että jatkuvista rajoituksista kärsivät eniten työntekijät ja tehtävät rajoitustoimenpiteet eivät ole nyt oikeasuhtaisia.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-tartuntatautilain-58-a-c2-a7ssa-4472021-ja-sen-nojalla-annetun-valtioneuvoston-asetuksen-8262021-muuttamisesta.pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

- **15.10.2021 Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (viides kierros)**

PAM nostaa lausunnossaan esille, että jatkuvista rajoituksista kärsivät eniten työntekijät ja hallituksen on luota tukimalleja rajoitteista kärsivien alojen työntekijöille. PAM tuo esille, että esimerkiksi 15 työpäivän ajaksi lomautettu työntekijä saa tuona aikana ansiosidonnaisenkin työttömyysturvan kautta vain noin 40 prosenttia tavanomaisista tuloistaan, kun huomioidaan 5 päivän omavastuu aika työttömyysjakson alussa. Tätä kehitystä korreloiden alan työtunnit ovat vähentyneet kriittisellä tavalla koko mara-alalla. Vuoden 2021 ensimmäisellä vuosipuoliskolla työtunnit olivat edelleen lähes kolmanneksen (-31%) alhaisemmat kuin vuoden 2019 vastaavana ajankohtana.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-vn249362021-hallituksen-esitysluonnos-eduskunnalle-laiksi-yritysten-maaraaikaisesta-kustannustuesta-annetun-lain-muuttamisesta-viides-kierros.pdf>

- **30.9.2021 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta**

PAM korostaa lausunnossaan, että koronatodistuksen käyttöön otto ei saa hidastaa rajoitteista luopumista. PAM muistuttaa ohjeistuksen selkeyden tärkeydestä sekä painottaa työntekijöiden turvallisuudesta huolehtimisesta. PAM muistuttaa uudelleen siitä sosiaalisesta kustannuksesta, jota rajoitukset aiheuttavat.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-he-1312021-vp-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-tartuntatautilain-muuttamisesta-ja-valiaikaisesta-muuttamisesta.pdf>

- **10.9.2021 Esitysluonnos eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä esitysluonnos EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käytöstä**

PAM korostaa lausunnossaan, että koronatodistuksen käyttöön otto ei saa hidastaa rajoitteista luopumista. PAM muistuttaa ohjeistuksen selkeyden tärkeydestä sekä painottaa työntekijöiden turvallisuudesta huolehtimisesta. PAM muistuttaa uudelleen siitä sosiaalisesta kustannuksesta, jota rajoitukset aiheuttavat ja vaatii niistä luopumista heti kun mahdollista.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-vn211862021-tartuntatautilain-muuttamista-koskeva-hallituksen-esitysluonnos-liittyen-terveysturvalliseen-maahantuloon-ja-koronatodistukseen.pdf>

- **7.9.2021 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58§:n muuttamisesta**

PAM korostaa lausunnossaan työntekijöiden turvallisuutta, alueellista yhdenvertaisuutta sekä nostaa esille tapoja joilla palvelualan yrityksiä ja työntekijöitä voidaan tukea poistuttaessa pandemiasta.

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-tartuntatautilain-58-a-ja-58-b-c2-a7n-muuttamisesta-he-1182021-vp.pdf>

- **4.6.2021 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-yritysten-maaraaikaisesta-kustannustuesta-annetun-lain-muuttamisesta.pdf>

- **28.5.2021 Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja rikoslain 44 väliaikaisesta muuttamisesta**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-he-laeiksi-tartuntatautilain-valiaikaisesta-muuttamisesta-ja-rikoslain-44-valiaikaisesta-muuttamisesta.pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

- **21.5.2021 Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain (508/2020) muuttamisesta (neljäs kierros)**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-luonnos-hallituksen-esitykseksi-eduskunnalle-laiksi-yritysten-maaraaikaisesta-kustannustuesta-annetun-lain-5082020-muuttamisesta-neljas-kierros.pdf>

- **7.5.2021 Hallituksen esitys tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Lausunto sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalle**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-stv-hallituksen-esitys-tartuntatautilain-58-d-c2-a7n-muuttamisesta-ja-laiksi-tartuntatautilain-valiakaisesta-muuttamisesta.pdf>

- **7.5.2021 Hallituksen esitys tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Lausunto talousvaliokunnalle**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-tav-hallituksen-esitys-tartuntatautilain-58-d-c2-a7n-muuttamisesta-ja-laiksi-tartuntatautilain-valiakaisesta-muuttamisesta.pdf>

- **7.5.2021 Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain muuttamisesta koskien ns. tapahtumatakuuta**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-luonnos-hallituksen-esitykseksi-eduskunnalle-yritysten-maaraaikaista-kustannustukea-koskevan-lain-muuttamisesta-koskien-ns.-tapahtumatakuuta.pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

- **26.4.2021 Lausunto: Hallituksen esitys tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta**
<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-hallituksen-esitys-tartuntatautilain-58-d-c2-a7n-muuttamisesta-ja-laiksi-tartuntatautilain-vali aikaisesta-muuttamisesta.pdf>
- **1.4.2021 Lausunto: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain (508/2020) muuttamisesta koskien ns. tapahtumatakuuta**
<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-luonnos-hallituksen-esitykseksi-eduskunnalle-yritysten-maaraaikaista-kustannustukea-koskevan-lain-5082020-muuttamisesta-koskien-ns.-tapahtumatakuuta.pdf>
- **30.3.2021 Lausunto: Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi**
<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-m-52021-vp-valtioneuvoston-asetus-ravitsemisliikkeiden-aukiolon-vali aikaisesta-rajoittamisesta-tartuntataudin-leviamisen-estamiseksi.pdf>
- **29.3.2021 Lausunto: Kauppojen aukiolosäntelyn toimivuus kauppakeskuksissa vuokralaisina toimivien liikkeiden näkökulmasta, erityisesti koronapandemian aiheuttamassa tilanteessa**
<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-kauppojen-aukiolosaantelyn-toimivuus-kauppakeskuksissa-vuokralaisina-toimivien-liikkeiden-nakokulmasta-erityisesti-koronapandemian-aiheuttamassa-tilanteessa.pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

- **29.3.2021 Lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-he-392021-vp-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-liikkumisvapauden-ja-lahikontaktien-valiaikaisesta-rajoittamisesta.pdf>

- **23.3.2021 Lausunto: Ravintolatoiminnan rajoittamista koskeva hallituksen lakiesitys**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-he-382021-vp-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-majoitus-ja-ravitsemistoiminnasta-annetun-lain-valiaikaisesta-muuttamisesta.pdf>

- **18.3.2021 Lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun hallituksen esityksen (HE 27/2021 vp) täydentämisestä**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-yritysten-maaraaikaisesta-kustannustuesta-annetun-hallituksen-esityksen-he-272021-vp-taydentamisesta.pdf>

- **15.3.2021 Lausunto: Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun hallituksen esityksen (HE 27/2021 vp) täydentämisestä**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-temille-toimitilojen-kiinnipitokorvaus.pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

- **15.3.2021 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n muuttamisesta. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta**
<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-stv-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-tartuntatautilain-58-a-ja-58-b-c2-a7n-muuttamisesta.pdf>
- **15.3.2021 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n muuttamisesta. Talousvaliokunta**
<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-tav-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-tartuntatautilain-58-a-ja-58-b-c2-a7n-muuttamisesta.pdf>
- **2.3.2021 Lausunto: Ravintolatoiminnan rajoittamista koskeva hallituksen lakiesitys**
<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-he-222021-vp-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-majoitus-ja-ravitsemistoiminnasta-annetun-lain-valiaikaisesta-muuttamisesta.pdf>
- **24.2.2021 Lausuntopyyntö yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain (508/2020) muuttamisesta**
<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-yritysten-maaraaikaista-kustannustukea-koskevan-lain-5082020-muuttamisesta.pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

- **10.2.2021 Kuuleminen sosiaali- ja terveysvaliokunta: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-sosiaali-ja-terveysvaliokunnalle-he-62021-vp-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-tartuntatautilain-valiaikaisesta-muuttamisesta.pdf>

- **9.2.2021 Kuuleminen talousvaliokunta: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta.**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/pamin-lausunto-talousvaliokunnalle-he-62021-vp-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-tartuntatautilain-valiaikaisesta-muuttamisesta.pdf>

- **5.1.2021 Lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2021/02-pamin-lausunto-he-245-2020-hallituksen-esitys-eduskunnalle-laiksi-tartuntatautilain-muuttamisesta-ja-valiaikaisesta-muuttamisesta.pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

PAMin vuoden 2020 aikana antamat koronapandemiaan liittyvät lausunnot

- **2.12.2020 PAMin lausunto laiksi ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä annetun lain muuttamisesta**
<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/02lausunnot-2020/pamin-lausunto-eduskunnalle-laiksi-ravitsemisyriyten-uudelleentyöllistämisen-tukemisesta-ja-toiminnan-rajoitusten-hyvittämisestä-annetun-lain-muuttamisesta.pdf>
- **23.11.2020 PAMin lausunto tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta**
<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot/lausunnot-2020/pamin-lausunto-tartuntatautilain-muuttaminen-vn-24131-2020.pdf>
- **21.10.2020 PAMin lausunto koskien yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain (508/2020) muuttamista**
<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot-2020/pamin-lausunto-koskien-yritysten-määräaikaista-kustannustukea-koskevan-lain-5082020-muuttamista.pdf>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

- **14.10.2020 PAMin asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021**

https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot-2020/asiantuntijalausunto_talousvaliokunta_15.10.2020.pdf

- **29.9.2020 PAMin lausunto tartuntatautilain muutoksia koskien**

<https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot-2020/pamin-lausunto-tartuntatautilain-muutokset.pdf>

- **16.6.2020 PAMin lausunto Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän väliraporttiin**

https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot-2020/lausunto_vn_10633_2020_pam.pdf

- **22.5. 2020 PAMin lausunto Eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta**

https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot-2020/tartuntatautilaki_lausunto220520.docx.pdf

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

- **20.5.2020 PAMin lausunto Eduskunnan talousvaliokunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta**

https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot-2020/lausunto_tartuntatautilain_muuttamisesta.pdf

- **11.5.2020 PAMin lausunto Eduskunnan talousvaliokunnalle ravitsemisyriyten uudelleentyölistämisen tukemisesta ja toiminnan rajoitusten hyvittämisestä (HE 67/2020)**

https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot-2020/200511tav_he67_2020_rav_yriyten_tukipaketti.pdf

- **2.4.2020 PAMin lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta**

https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot-2020/200402-pam- -lausunto_hallintovaliokunta_he-ulkomaalaislain-ym.-valiakaisesta-muuttamisesta.pdf

- **25.3.2020 PAMin lausunto Eduskunnan talousvaliokunnalle majoitus ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesti muuttamisesta (HE 25/2020)**

[https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot-2020/200325_pam_lausunnot_majoitus-ja-ravitsemistoiminnasta .pdf](https://www.pam.fi/media/1.-materiaalipankki-tiedostot-nakyvat-julkisessa-materiaalipankissa/lausunnot-2020/200325_pam_lausunnot_majoitus-ja-ravitsemistoiminnasta.pdf)

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Palvelualojen tie ulos koronakriisistä

PAMin ehdotukset palvelualojen tukemiseen

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

Palvelualan työntekijät tarvitsevat tukea

- Pelkästään yrityksille suunnattujen kustannustukien myötä kriisin todellisiksi maksajiksi ovat päätyneet esimerkiksi matkailu- ja ravintola-alan sekä tapahtuma-alan työntekijät, joille ei ole suunnattu mitään tukitoimia siitä huolimatta, että heidän elinkeinonsa ovat toistuvien rajoitusten kohteena.
- Rajoitustoimien aiheuttamat menetykset työntekijöille ovat kohtuuttomia yritysten lomauttaessa valtaosan henkilöstöstään aina liiketoiminnan tai kokoontumisrajoitusten rajoitusten ajaksi. 15 työpäivän ajaksi lomautettu työntekijä saa tuona aikana ansiosidonnaisenkin työttömyysturvan kautta vain noin 40 prosenttia tavanomaisista tuloistaan, kun huomioidaan 5 päivän omavastuu-aika työttömyysjakson alussa.
- Kriisitoimialoilla työskentely koetaan nyt taloudelliseksi riskiksi ja pienituloisten työntekijöiden taloudelliset vaikeudet tulevat jatkumaan vuosia varsinaisen kriisin päättymisen jälkeen.

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

PAM esittää

- **Kriisitoimialojen työntekijöille tulee maksaa korvauksia hallituksen ja viranomaisten heidän elinkeinoilleen asettamien rajoitusten aiheuttamista ansionmenetyksistä.** Korvauksia voisi yritysten kustannustukien ja sulkemiskorvausten tapaan hakea takautuvasti Valtiokonttorilta. Korvauksen perusteena voisivat toimia työttömyys- ja lomautusjaksot rajoituksista kärsineessä yrityksessä työskentelyn jälkeen, ja sen suuruuteen vaikuttaisi ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan ja työttömyyttä tai lomautusta edeltäneiden palkkatulojen erotus.
- **Tulee valmistella kiireellisesti kriisialojen työllisyyden palautumiseen suuntaava elvyttävä palkkatukiohjelma, joka mahdollistaisi kriisistä eniten kärsineiden palkansaajien nopean uudelleentyöllistymisen.** Nykyisellään EU:n valtiontukisääntöjen poikkeukset ovat voimassa kesäkuun 2022 loppuun asti. Toimialakohtainen tukiohjelma tulisi näin ajoittaa jo huhti-kesäkuulle. Tämän jälkeen voitaisiin kuitenkin lieventää väliaikaisesti henkilökohtaisen palkkatuen ehtoja, jotta se kattaisi laajasti koronaepidemian ja rajoitusten johdosta työnsä menettäneet.
- **Valmistelut koronaepidemian mahdollisia tulevia aaltoja sekä muita epidemioita varten olisi yhtä lailla syytä aloittaa välittömästi.** Tukijärjestelmä, jossa yritykset jatkavat rajoitustilanteissa palkanmaksua normaaliin tapaan ja valtio korvaa yritysten työvoimakustannuksia reaaliaikaisesti, ehkäisi tarpeettomia irtisanomisia ja lomautuksia, jotka häiritsevät kriisitoimialojen työmarkkinoita, sekä estäisi työntekijöiden ajautumista toimeentulovaikeuksiin. Vastaavaa järjestelmää on hyödynnetty koronaepidemian aikana muiden muassa Tanskassa, Norjassa sekä Iso-Britanniassa.
- Pandemian jälkeisenä kriisiaikana tulee keskiössä olla työvoimapolitiikkaan suunnatut resurssit, joilla voidaan tukea elinikäisen oppimisen toteutumista työuran kaikissa nivelvaiheissa. Tämä tarkoittaa uudelleen kouluttautumisen tukemista, korkeakoulujen resurssien lisäämistä, työssäoppimisen tukemista, alakohtaisten täsmäkoulutusten järjestämistä sekä jo olemassa olevan henkilöstön digiosaamiseen satsaamista.
 - Lue laajemmin PAMin aikaisemmin esille ottamista tukikeinoista: <https://www.pam.fi/uutiset/palvelualoilla-on-merkittava-asema-koronakriisin-ratkaisussa.html>

Talous ja
työllisyys

Vaikutus
jäseniin

Työttömyys-
kassa

Työehto-
muutokset

Lakimuutokset ja
vaikuttaminen

Ulos kriisistä

**Palvelualojen
ammattiliitto**

Servicefacket